

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam

265. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombat

1932. évi november 19

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem posta útján történik, a kihordónak havonként 8 lej kézbesítési díj külön megfizetendő. — Külföldre 1/4 évre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra 1/4 évre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj postautalványon, átutalható vagy fizethető nyugta ellenében pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Braşov Károly király-utca 56–58 sz. Tel.: 82.

GRÜNFELD VILMOS

Két évvel ezelőtt ünnepeltük lelkes örömmel, a ragaszkodás melegével, a nagybecsülés bensőségével s ma le-sujtott lélekkel, tépő fájdalommal, egy nagy és keserves veszteség érzetével siratjuk. Két évvel ezelőtt ötvenéves nemes, hasznos, kitartó munkájának, egy érdemes, sikereiben gazdag pályának félézredes fordulóját ünnepeltük, ma ennek a harmonikus, tiszta, jószágtól és derék törekvésektől és alkotásoktól sugárzó életnek a halálos megroppanását, váratlan, döb-világítója, táplálója, erőssége és büszkesége volt, ma mindnyájunk kidőlt oszlopa, jóvátehetetlen kára, a fájdalom igaz könnyeivel siratott halottja.

Grünfeld Vilmos, a Brassói Lapok, Bukaresti Lapok és Népujság kiadója, a Brassói Lapok nyomdavidálatá-nak tulajdonosa, közel négy évtized hatalmas erőfeszítéseinek, viharos válságainak, dicsőségben és szenvedésekben hullámozó megpróbáltatásainak osztályosa, váratlanul, nemes szíve ellenálló erejének hirtelen összeomlásával, meghalt.

A magyar fővárosban, szerető, önfeláldozó hitvese kíséretében, egy szanatórium kitűnő orvosai közt keresett a 65 éves, utolsó pillanatig erőteljes, életvidám, a fizikai adottság, mértékletesség, lelki nyugalom hatásaitól hosszú életre predestinált férfiú gyógyulást egy jóformán alárendelt jellegű betegségre s kicsoda tragédia, hogy a műtét beavatko-zás teljes sikere után, a látszólag egészséges szervezetben régóta lappangó szívbaj vette át végzetes szerepét s a felsza-badult örömet és bizakodást máról-holnapra mélyes gyászra változtatta.

Grünfeld Vilmos nincs többé. Egyetlen sóhajjal, amivel bucsút vett az élettől s itt hagyta szeretteit, a Brassói Lapokat, a tervezgetései, áldásos munkája és működése színhelyét, a küzdőteret, ahol a lelkével, a hitével, az öröktűz gyanánt lobogó tettvágyával dolgozott, megvált attól az eszményien szép és összhangos élettől, melyet több mint ötven év becsületes, szorgalmas, mindig magasabbra és méltóbbra igyekező munkájával a szó minden értelmében megaranyo-zott s amelyből nemcsak szűkebb családjának, az ő forrón szeretett jó asszonyának, ragaszkodó gyermekeinek és unokái-nak, testvéreinek, közel és távol való rokonainak a jószág kiapadhatatlan bőségével juttatta kedvességét, figyelmét, áldo-zatát, hanem mindazon eszmének és alkotásnak, melyet bátor bizalommal fenkölt hivatásérzettel, válságos időkben is kész-séges áldozatkészséggel életrehozott, fenn tartott, közcélra nagygyű, erőssé, maradandóvá teremtett.

Két évvel ezelőtt, amikor akarata ellenére, a szerénységét, a hűségét szerepléstől való irítozatát ravasz fon-dorlattal megkerülve, nyomdász pályája félézredes jubileumát megrendeztük, a magyarság ügyével és céljával összefon-rott lelkéből önként mint egy éjszakáról reggelről kipattanó gyönyörű virág, bontakozott ki a magyar művelődés frázis-talan, de annál szebb és becsesebb megbecsülése.

Grünfeld Vilmos a hangos jelszavak, a tobzódó és bevállatlan ígéretek pásári lármája közepett azzal vála-szott a jubileumi lakomán elhangzott üdvözletekre és köszöntőkre, hogy ötvenéves lejt adományozott a brassói magyar kul-turális intézményeknek. Még ez a nagyszerű megnyilatkozás is terhére volt a műmőzalelkű, puritán embernek; ezt is ugy-közölte, féltéken, habozón, tartózkodón, mintha a hangjával az áldozat tónusával a belső összhangot, a maga és a társada-lom eddigi zavartalan egybeforrását szakilotta volna fel.

De ha ezt a nyilvánosságot már el nem kerülhette, egész életében akként cselekedte a jót mindig jobbkezelével, hogy a bal sohasem tudott róla s Brassónak minden humanitárius és kulturális mozgalma, intézménye úgy mehetett hozzá segítségért, hogy sem ő, sem áldottlelkű neje a támogatást meg nem tagadta. A szegények könnyeinek letörlesztésében ép oly odaadón vett részt, mint ahogy minden művelődési megmozdulást lelki örömmel támogatott.

Ez a szerény, hallgató, önmagába huzódó egyszerű ember, aki ötvenkét évvel ezelőtt szegény fogarasi nyomdászfiuként indult neki a sorsának és Brassóban mint szürke nyomdász és könyvkereskedő próbálta jövőjét s aki mikor pályája magasabbra ívelt, nagy könyv- és lapkiadó lett és a siker és jóllét pálmája árasztotta föléje a lombjait, megmaradt a maga csendes igénytelenségében, finom, alázatos és mindig, mindenkivel szemben szíves, készséges, egyformán embernek, a lelke mélyében kezdettől ott hordozta egy nagyobb és méltóbb hivatottság és akarat ösztönző tűzét. Grünfeld Vilmos ebből a belső, állandóan hevítő parázsból gyullasztotta ki nagy, s a romániai magyarságra oly nagy jelentőségű, ma is sorsa irányítójaul szolgáló művét, a Brassói Lapokat. Kis pásztortűz volt előbb, csak egy korlátozott körletbe vıla-giló, de az ő gyakorlati érzéke, ettől az ihlettől táplálva, máglyává növelte, majd tűzoszloppá teremtette a Brassói La-pokat s mindama vállalatokat, intézményeket, melyeket lapunkkal kapcsolatban létrehozott. Hogy mi volt és minő szerepe van ma is a Brassói Lapoknak, nemcsak a romániai magyarságnak, de magának az országnak a történetében is, azt fölösle-ges hangsúlyozni; az, hogy ez a lap, a Brassói Lapok, a Grünfeld Vilmos mustármagjából hatalmas tölggyé teljesedett alkotása ma is elől viszi a zászlót és hangját, irányát, fenn és lenn egyaránt figyelik, hallgatják, tanúság az alkotás provi-denciális volta mellett, igazolása s egyben méltatója, magasztalója és maradandóvátevője a Grünfeld Vilmos bölcsességé-nek, magyar lelkének, a sajtó hivatása iránt való nagy megértésének és megbecsülésének.

Ez a tudat, hogy ő átértette és átérte a feladatát, hogy nem köznapi üzleti érdek és számítás, hanem kivé-teles hivatásérzet, magasztos impulzus tette őt lapkiadóvá, a Brassói Lapok megerősítőjévé, megerősítőjévé és felvirágoz-tatójává, teszi oly mélyé, igazá, el nem mulóva a mi fájdalomunkat a Grünfeld Vilmos halálán. És hogy még az ő emberi jó-sága, melegsége, szeretete az emberi sorsunkat is kedvezően befolyásolta, csak fokozza gyászunkat váratlan halálán, mely egyúttal a Brassói Lapok és társállalatai minden munkásának és olvasójának, is a fájdalma és vesztesége.

Hűtlenség és hálátlanok lennénk azonban Grünfeld Vilmos emlékéhez, ha a döbbenet és megpróbáltatás, a csa-pás és a veszteség megtörné lelkünkben az ügyben való hit, a tette való készség, a munkában való kitartás erejét. Emlé-kéhez, szelleméhez, nagy és érdemes pályájához hiven és méltóan megyünk tovább, hogy fenntartsuk és virágzásban tartsuk, amit ő megteremtett, amiért szíve utolsó dobbanásáig dolgozott, a magyar sajtó büszkeségét és reményességét: a Brassói Lapokat.

Ebben a törhetetlen munkában fog élni és hatni mindenkor a Grünfeld Vilmos áldott, elmulthatatlan emléke!

Maniu újra Vajdához szaladt, mert

Duca rajtaütésre készül az orosz-román tárgyalások ügyében

A fantasztikus hírek fantasztikus magyarázata van: azért készül szövetség Maniu és Duca között, mert Maniu fél Duca leleplezéseitől

Bukarest, november 17.

A parlament megnyitása kétségkívül a belpolitikai harcok kiújulását hozza magával. Ez természetes is, hiszen a parlamenti élet ad a legtöbb alkalmat arra, hogy az ellenzéki pártok kellemetlenkedjenek a kormánynak.

Az ellenzéki pártok kellemetlenkedési vágya teljes és tökéletes. A liberálisok már bejelentették a kormánybuktató akciót s nem maradnak el mögöttük a többiek sem. Az előcsatározások már is megkezdődtek s rámutatnak azokra a lehetőségekre, amelyeket a kormány gyenge oldalainak tartanak s amelyekkel kapcsolatban sikereket remélnek.

Ebben a pillanatban két kérdés áll az érdeklődés előterében:

1. A Maniu és Duca között folyó állítólagos titokzatos tárgyalások.

2. A Titulescu személye körül és a román-orosz szerződés ügyével kapcsolatban várható és sok izgalmat ígérő kaparodás.

Az első kérdést a benne rejlő fantasztikus elem teszi érdekessé, a másodikikat pedig a sokszínűség és a meglepő fordulatok. Ebben a pillanatban ugyanis ott tartunk már, hogy a miniszterelnök nem a Vajda tervezett támadó interpellációjától fél, hanem attól, hogy Titulescu bolygatja meg ezt a nagyokány és nagyon veszedelmes ügyet.

Beavatkozásra készülnek a liberálisok is, a kik nagyon jól látják, hogy az ellenzéki ma-

ki a plénum elé az orosz-román paktum ügyével. Politikai körökben nagyon jól tudják, hogy Duca minden anyagot megkapott az ügygel kapcsolatban és olyan információi vannak, amelyek nemcsak nagy, hanem nagyon kinos meglepetéseket is okozhatnak. Mindenképpen jó volna tehát, ha Titulescu kitérne, Titulescu azonban nem tér ki, mert csak november 28-án utazik Genfba a leszerelési konferenciára. Hamarabb nem akar elutazni, mert a genfi pénzügyi egyezményről tündetőleg nem törődik. Azt belpolitikai ügy-

nek tekinti, amihez neki nincs köze.

Igy aztán, legalább ebben a pillanatban, úgy áll a helyzet, hogy Duca rajtaütése elrontja mindazt, amit eddig Maniu épített a csend és a nyugalom érdekében. Ezt a veszedelmet valahogyan meg kellene előzni. De hogyan? Ezért a hogyanért utazott most Maniu Kolozsvárra. Vannak, akik biznak abban, hogy a pártvezér megoldja ezt a nehézséget is s véghez viszi az elképzelhetlent: összehozza Vajdát és Titulescut azért, hogy ketten kivédhessék Duca rajtaütését.

Azok a titokzatos tanácskozások

Kapcsolódik ehhez az ügyszál az a hír is, amiről a tegnap beszámoltunk, amivel ma már szelvényben-hosszában foglalkozik a bukaresti sajtó s ami mégis annyira hihetetlen:

Maniu és Duca között titkos tanácskozás folyik bizonyos megegyezés és összefogás érdekében.

Jelentek meg már cáfolatok is a nemzeti-parasztpárt részéről. A lapok egyrésze, sőt javarésze azonban továbbra is erősen fenntartja eddigi értesülését: bármennyire is fantasztikus, mégis igaz, hogy Maniu kereste a kapcsolatokat Ducához s valamilyen megállapodás már is létrejött volna közöttük. A tárgyalás és a megegyezés viszont csak a

Maniu ügye, vagy legtovább a jelenlegi kormány ügye, mert a nemzeti-parasztpárt maga nem tud semmit a kulisszák mögött folyó dolgokról s nagy nyugtalansággal várja és figyeli a fejleményeket.

De hát miért tárgyal Maniu Ducával!

A fantasztikus hír fantasztikus magyarázatot keres magának, hogy elhíhető legyen. „Sokan azt hiszik”, hogy a román-orosz tárgyalásokkal kapcsolatban fenyegető leleplezések kényszerítik Maniut arra, hogy leszerelje valamiképpen Ducát s elaltassa azokat az ügyeket, amelyek kompromittálók lehetnek a volt és a jelenlegi kormánynak egyaránt. Ha ez igaz, akkor úgy látszik, hogy Duca

egyelőre nem áll kötélnek, mert soha fenyegetőbb és támadóbb hangú nyilatkozatok nem hangzottak el a liberális párt elnöke részéről a kormány ellen, mint éppen most.

A nemzeti-parasztpárt részéről kiadott cáfolat egyébként *tulságosan higgadt* ahhoz, hogy kellő ereje lenne. Arról van benne szó, hogy a választási okok egyáltalában nem teszik szükségessé a kormánypárt és a liberálisok összefogását, mert csak a Regátban kerülhet választási harcra a sor. Máshol 53 központból 37 kifejezetten kisebbségi, ahol amúgy sem lehet erőszakolni a román nemzeti politikai célkitűzéseket a községi és megyei választásoknál. Egyébként Madgearu kamarai beszéde és Duca legutóbbi megnyilatkozása eléggé mutatják, hogy milyen viszony van a két párt között.

Bukarest, november 17

A liberális párt parlamenti csoportja csütörtökön délelőtti értekezletet tartott, amelyen a felirati vita szónokait jelölték ki a párt képviselőit. A kamarában Duca, Xeni és Tatarescu, a szenátusban Anghelescu, Saveanu és Petala tábornok szólalnak fel.

Duca bejelentette az értekezleten, hogy pénteken audienciára hivatalos az uralkodóhoz.

A trónbeszéd vitája kedden kezdődik. Junian is nagy beszédre készül, hogy megvilágítsa programját és tisztázza azt a viszonyt is, amely őt a nemzeti-parasztpárttal fűzi. Duca a jövő hét folyamán a hadsereg ügyében interpellál.

A mai húzás

Bukarest, november 17.

Az állami osztálysorsjáték csütörtöki húzásán az alábbi fontosabb nyerőszámok kerültek ki:

800 ezer lej nyert: 7847.
300 ezer lej nyert: 31.268.
20 ezer lej nyert: 63.217.
15 ezer lej nyertek: 3118, 43.018.
10 ezer lej nyertek: 74.275, 71.517, 63.540, 29.183.

Ezekon kívül még sok kisebb nyereményt húztak ki.

Olcsó kabát-hét a VESTIS-nél, nov. 18-25-ig

gátartás számára mennyi értékesíthető anyag van a Titulescu és a Vajda közötti keletkezett ádáz ellenségeskedésben.

Duca rajtaütést tervez

A új fordulatot a liberálisok hozták. Ma már bizonyos az, hogy Maniu miniszterelnök kétségbeesett munkát fejtett ki azért, hogy a Vajda és Titulescu között várható kamarai összecsapásnak elejét vegye. Az eddigi hírek nagyon ellentétesek voltak ebben a kérdésben. Az egyik forrás azt jelentette, hogy Vajda nem áll el a szándékától s ezért nem vállalta a kamarai elnökséget sem, Titulescu pedig külföldre szalad a felelősségrevonás elől, a másik forrás pedig azt, hogy Titulescu nagyon felkészülten várja a támadást s az a híre, hogy Vajda még megbánja azt, hogy beszélni kényszerítette őt.

Főlöszleg hangsúlyozni azt, hogy az első forrást Vajda barátai, a másodikikat pedig Titulescu barátai jelentik.

Maniunak és a kormánynak egyaránt kellemetlen lett volna egy Vajda-féle támadás, mint Titulescu kikényszerített védekezése és esetleges ellentámadása. Eltekintve a belpolitikai szempontoktól, a meglehetősen zavaros külpolitikai helyzetnek sem használt volna az orosz-román tárgyalásokkal kapcsolatos kulisszatitkok kitergetése. Ezért törődött Maniu annyit, hogy az összecsapásnak elejét vegye. Ugy látszik, hogy ez sikerült is neki. Illetve sikerült volna, ha közbe nem lép Duca. A liberális párt vezére ugyanis bejelentette, hogy amennyiben a külügyminiszter bármilyen elmulasztja azt, hogy nyilvános vita tárgyává tegye a kamarában az orosz-román tárgyalásokkal kapcsolatos kérdéseket, úgy ő tart interpellációt a kérdésben és kényszeríti nyilatkozatra a külügyminisztert.

Maniu ismét felkereste Vajdát

Még a kormány tagjait is meglepte, hogy Maniu miniszterelnök a parlament megnyitása és az első többségi értekezlet levezetése után váratlanul elhagyta Bukarestet.

Fokozta a meglepetést az a hír, hogy a miniszterelnök egyenesen Kolozsvárra ment, hogy ismét találkozzék Vajda volt miniszterelnökkel. Miért kell a miniszterelnöknek újra felkeresnie Vajdát?

Nemzeti-parasztpárti körökben úgy tudják, hogy Titulescu elfogadja Duca hadüzenetét is és elhatározta, hogy nem várja be a liberális vezér interpellációját, hanem maga áll

A marosvásárhelyi Gombgyár gyujtogatás áldozata lett

A gyár tulajdonosait őrizetbe vették

Marosvásárhely, november 17.

Jelentettük már, hogy a Weiszberger-féle marosvásárhelyi gombkötő üzemben tűz támadt, amely az egész épületet elhamvasztotta. Az ügyben most szenzációs fordulat történt, mert egy a négy mérnököt álló hivatalos szakértő bizottság megállapította, hogy a tűz nem rövidzárlattal folytán keletkezett. Valószínű, hogy gyujtogatás történt.

Egy szemtanú látott valakit a tűz éjje-

lén az épületből kiosonni. Az üzem, amely 1 millió 200 ezer lejre volt biztosítva, az idén már leégett egyszer s akkor háromszázezer lej biztosítási díjat kapott a vállalat.

A rendőrség a vizsgálat érdekében Weiszberger Adolfot a tulajdonost és bátyját Weiszberger Benőt őrizetbe vette.

A kihallgatások folynak. A tulajdonosok egyelőre tagadásban vannak.

A Banca Nationala megegyezett a magánintézetek által benyújtott agrár-váltók ügyében

Az új törvénynek nincs ugyan végrehajtási utasítása, de azért az Argetoianu-törvény sincs már érvényben

Bukarest, november 17

A Nemzeti Bank igazgató tanácsa szerdán délután értekezletet tartott a bukaresti nagybankok képviselőinek bevonásával visszleszámitolt mezőgazdasági váltók rendezése kérdésében. Az értekezleten Anghelescu bankkormányzó személyesen elnökölt.

Néhány nappal ezelőtt feleztük, hogy a Nemzeti Bank igazgatósága nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy a konverziós törvényből származó hátrányokat viselje. Ebben a pillanatban még a konverzió-pótló törvénynek végrehajtási utasítása sincs s így a Nemzeti Bank hivatkozhatik az Argetoianu-féle törvény rendelkezéseire akkor, amikor a bankokat viszont elvileg és gyakorlatilag is köti már a Mironescu-féle módosítás. Az ebből származó nézeteltérést volt hivatalos áthidalni a szerda délutáni értekezlet, amely végül is megegyezéssel végződött.

Az Argetoianu-féle konverziós törvény 46-ik szakasza mentesíti a Nemzeti Bankot a konverziós terhek alól, ami azt jelenti, hogy a Nemzeti Bank végrehajtja a birtokában levő mezőgazdasági

váltókat. Az érdekelt bankok ezzel szemben azzal érveltek, hogy ők nem tehetnek arról a kényszerhelyzetről, amit a törvénykezés folytán el kell szenvedniük. Másrészt az újabb törvény hatályon kívül helyezi a kérdéses Argetoianu-féle rendelkezést is. Az a tény, hogy az új törvénynek még végrehajtási utasítása nincs, nem jelenti azt, hogy a régi törvény rendelkezései az irányadók, hanem inkább azt, hogy a felmerült kérdésben a végső szó a kormánynak illeti meg. Addig is azonban olyan megállapodást kell létrehozni, amely minkét fél érdekeit kielégíti és nem veszi el annak a lehetőségét, hogy a törvényt a kormány utasítsa, vagy a végrehajtási utasítás szerint érvényesíthessék, annak idején.

A Nemzeti Bank igazgatótanácsa elfogadta a bankok érvelését s így az alábbi megállapodás jött létre, egyelőre csak elvileg és azzal a kikötéssel, hogy a Nemzeti Banknak jogában marad minden banknak a helyzetét vizsgálat tárgyává tenni és a vizsgálat eredménye szerint eljáráni, ha ennek szükségét látja. Egyébként a Nemzeti Bank igyekszik a bank-

kokkal külön-külön az alábbi normák szerint rendezni a visszleszámitolt mezőgazdasági váltók ügyét.

1. A bankok kötelesek a váltótartozások felét készpénzben kifizetni, vagy pedig új és a Nemzeti Bank alapszabályai szerinti váltókkal fedezni le ezt az összeget. Ezek az új váltók természetesen már nem tartoznak a konverziós törvény rendelkezése alá.

2. A tartozás másik felére vonatkozólag elegendő, ha a bankok vállalták tovább is a formaszertől kezdve addig a míg a kormány, vagy a törvény végrehajtási utasítása nem dönt végérvényesen.

3. A kamatokat a konverziós törvény utasításai szerint kell megfizetniük a bankoknak, az a különbséget azonban, ami a törvényben megszabott kamatláb és a visszleszámitolási kamatláb között van, a bankoknak ugyancsak garantálniuk kell arra az esetre, ha a törvény végrehajtási utasítása ezeknek a felhajtására is jogosítani fogja a Nemzeti Bankot.

Természetes, hogy ez a megállapodás csak átmeneti jellegű, amennyiben csak arra az időre szól, amíg a kormány külön ebben az ügyben nem intézkedik, vagy pedig a konverzió-pótló törvény végrehajtási utasításának a kibocsátásának elvetemlegesen rendezzi a konverzióval kapcsolatos összes kérdéseket.

Lehúzták a kassai polgármesterné ujjáról a jegygyűrűt — adóban

Kassa, november 17

Putnyánszki Wladimirnek, Kassa tót nemzetiségű polgármesterének még korábbi ügyvédi működéséből kifolyólag tetemes összegeket kitevő adóhátraléka volt.

Tegnap Kassára érkezett egy úgynevezett „repülő adóbehajtó-bizottság”, amely körútja során a polgármesterhez is eljutott. Putnyánszki azt mondta, hogy nem tud fizetni, mire a bizottság azonban végrehajtást fogantatott egész lakosságán, amelynek során a butorokon kívül 70 ezer cseh korona értékű pénzt és a polgármester aranyórát is elvitték, sőt feleségének az ujjáról az aranygyűrűt is lehúzták.

Kassán, ahol a polgármestert jól ismerték, a kinos eset általános meglepetést váltott ki.

A vörös és barna front közé ékelten

Papen helyzete tarthatatlan

A német birodalom belpolitikai helyzetében robbanásig feszült a hangulat: Papent bukott diktátornak tekintik

Általános moratóriumot ad a német kormány

Berlin, november 17.

A felek szerint a Papen kormány még a birodalmi gyűlés összeülése előtt megbukik.

A katolikus centrum és a hajor néppárt vezetésége bejelentették Papennek, hogy a koalíciót lehetetlennek tartják.

Egyben felhívták a kancellár figyelmét arra a tényre, hogy a nép 580 megválasztott képviselője közül mindössze a Hugenberg-féle német nemzeti-párt 52 embere, illetve kisebb töredékpártokat beleszámítva, összesen 62 képviselő Papen híve.

Politikai körökben határozottan állítják, hogy Papen szerdai elnöki kihallgatása alkalmával is emlegette a lemondást és csütörtökön, mikor újabb kihallgatásra megy Hindenburghoz, a lemondás valószínűleg megtörténik.

Papen ajánlani fogja Hindenburgnak, hogy tanácskozzék a párivezerekkel. Papen különben kijelentette, hogy csak akkor adja át kancellári, illetve kormánybiztosi hatalmát, mikor az új kormány ügyében döntés történik.

Biztosra veszik, hogy a parlamenti pártokra támaszkodó kormányról, szóval az alkotmányosságához való visszatérésről szó sincs, hanem

ugynevezett „elnöki kormány” következik.

Vagyis megerősítik a diktatúrát, belevonva az összes megbízható és erőskező meberéket. A helyzet egyre kiélezettebbé válik és egyhangú a vélemény, hogy bármely perben megjelenhet a szükségrendelet, amely megváltoztatja a választójogot és az alkotmányt.

A baloldal általános sztrájkra készül

A baloldal világosan látja a készülő veszélyt és tisztában van azzal is, hogy a parlamentáris eszközök nem egekbe szenteltvénél a készülő államcsinnal szemben. A kormány leszavazásával a birodalmi gyűlésben nem lehet keresztülluzni a jobboldal terveit, mikor az a gyűlés előreláthatólag össze sem ül. A munkásság körében lázas agitáció folyik az általános sztrájk érdekében.

A kommunista, szociális és nemzeti-szocialista munkásszervezetek delegátusai nap-nap után tanácskoznak és megvitatják a tervezett sztrájkot a legaprólékosabb részletekig.

Mindenki tisztában van vele, hogy közeledik a döntő összecsapás és a diktatórikus rezsim, amelynek gyepelőit Papen után még erősebb kezek ragadják meg, mindenre el van szánva.

Hir szerint Hindenburg Papen csütörtökre várt lemondása után először Gömbösöt, a feloszlott birodalmi gyűlés elnökét és Meissner elnökségi államtitkárát hívta meg tanácskozára.

Papen még nem mondott le

Ujabb berlini jelentésekből az tűnik ki, hogy Papen lemondása előtt még bejárta tárgyalásokat folytat a pártvezetőkkel és csak akkor nyújtja be lemondását, mikor már meglehetősen tisztá helyzetképet tárhat Hindenburg elé.

Az izgalmas rendkívüli mértékben fokozza, hogy Papen a lehető legnagyobb körültekintéssel tárgyal. Hivatalos jelentéseket ezekről a megbeszélésekről nem adnak ki s a legtöbb pártvezér is hallgatásba burkolózik, vagy kitérő válaszokat ad az újságíróknak. Valószínűnek tartják, hogy a kihallgatások még a jövő hét hétfőjéig tartanak, amikor Papen jelentést tesz Hindenburgnak és döntését kéri.

A német helyzet most a növekvő forrongás képét mutatja. Az uralkodó rezsimnek még december hatodika, a birodalmi gyűlés összehívásának végső törvényes terminusa előtt döntő lépésre kell szánnia magát, különben a biztos leszavazás még súlyosabbá teszi helyzetét.

A jobboldali szító változatlanul riadót fúj a munkásság készülő egységfrontja miatt.

Berlini politikai körökben már Papen

Általános moratórium készül

Berlin, november 17.

A német belpolitikai válság csak visszatükröződése azoknak a végtelen gazdasági és pénzügyi bajoknak, amelyekben a birodalom vergődik. A kormány most általános moratóriummal akar enyhíteni a krízisen. A kormány most készíti elő a vonatkozó törvénytervezetet amely hír szerint 1934 április 1-ig szól.

Az eddigi moratóriumoktól eltérőleg, a legújabb moratórium-rendelet kiterjeszkedik a külföldi szerződésekkal lekötött jelzálogadósságokra is.

Ottó exkirály eljegyezi az olasz király legfiatalabb leányát

Gömbös római útjának eredménye

Budapest, november 17.

A képviselőház folyosóján ma az a hír terjedt el, hogy Ottó királyfi eljegyezte az olasz király legfiatalabb leányát.

A hír messzemenő politikai kombinációkra ad alkalmat, különösen most,

Gömbös római útja után.

Hivatalos helyről azonban siettek cáfolatot kiadni, amely szerint ezek a híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Általános sztrájk Sevillában

A lakosság kenyér-pánikba tört ki — A sztrájk kommunista kezdeményezésre indul

Sevilla, november 17.

A spanvol sztrájkmozgalomról érkező újabb hírek szerint Sevillában a munkásság november tizenharmadikára bejelentette az általános sztrájkot, amelyben az összmunkásság részt vesz.

A pékek egyrésze, a kávéházi és vendéglői alkalmazottak, valamint a taxisofoőrök máris megkezdtek a sztrájkot. A város lakossága napok óta valóságos ostromot intéz a sütődék ellen, hogy több napra való knveret szerezzen be.

Ujabb jelentés szerint Sevillában má megkezdődött az általános sztrájk. A hatóságok főgondja, az utcai tüntetések, illetve zavargások megakadályozása mellett a lakosság kenvérellátása. Munkába állították a katonai sütdéket, de azok csak napi 1500 kilót termeltek, holott a napi szükséglet 50 ezer kiló.

A jelentés szerint a sztrájkmozgalom kommunista kezdeményezésre indult meg.

Összeütközésről még nem érkezett jelentés.

Itt az ötödik: megjelent Olaszország is

Amerika tizmilliárd dollárt sirat Európából

Hoover szerint lesz moratórium, de kamatcsökkentés nem — A lapok szerint moratóriumot sem kap Európa

Washington, november 17.

A háborús adósságok miatt újabb nemzetközi konfliktus van kitörőben. Az európai adósságok egységfrontja Amerikával szemben már szinte teljesnek nevezhető, mert Anglia, Franciaország, Lengyelország és Belgium után Olaszország is — mint a newyorki Central News jelenti — jegyzéket nyújtott át Washingtonban, amelyben ugyancsak a december 15-én esedékes részlet elhalasztását kéri. Érdekes, hogy az olasz kormány hozzáteszi a kéréshez, hogy rendelkezésre áll a szóbanforgó részlet kiegyenlítéséhez szükséges dollármennyiség, mégis, hogy segítse és aláhúzza az angol-francia moratórium-akciót, ő is csatlakozik a többiekhez.

Amerikából egyelőre ellenmondó hírek érkeznek az amerikai kormány magatartását illetőleg, Hoover tanácskozásaival együtt napok óta szorgalmasan tanulmányozza a kérdést. Keddre várják a Fehér Házba Rooseveltet, akivel Hoover hosszasan fog tárgyalni.

Amerikai pénzügyi körök lehetségesnek tartják, hogy az államok közti adósságokra Amerika megadja a moratóriumot, de szó sem lehet a kamatok leszállításáról.

Ezzel szemben a Párisban megjelenő amerikai lapok, mint a New-York Herald és a Chicago Tribune (amelyek tudvalevőleg külön megjelennek Európában is és európai szerkesztőségük Párisban van) azt

írják, hogy az amerikai kongresszus semmiféle moratóriumot nem engedélyez és ebben a kérdésben tökéletes egyetértés uralkodik a demokrata és republikánus képviselők között.

A „Journal of Commerce” című amerikai gazdasági szaklap szerint Anglia és Franciaország ma ugyanolyan helyzetben vannak Amerikával szemben, mint Németország velük szemben volt Lausanne előtt. Amerikának meg kell adnia a moratóriumot, különben az európai államok csődöt jelentenek s akkor Amerika elveszíti Európában befektetett 15 milliárd dollárját.

Letartóztatták az egyik cseh kommunista lap szerkesztőjét

Prága, november 17.

A cseh politikai rendőrség szerdán letartóztatta Guttman Józsefet, a Rude Pravo című kommunista lap főszerkesztőjét, legutóbbi három beszédéért, amelyeket különböző gyűléseken tartott s amelyeket a rendőrség közrendellenes és lázító tartalmának talált.

Nem tíz, csak három és fél milliárd

a Banca Națională agrárvaltó tárcája

Bukarest, november 17.

A Nemzeti Bank igazgatósága cáfoló nyilatkozatot adott ki.

Néhány reggeli lapban olyan értelmű híradás jelent meg, mintha a Nemzeti Bank váltótárcájában 10 milliárd lej értékben volna olyan mezőgazdasági váltó, amelyre vonatkoznak a konverziós törvény rendelkezései.

Ez nem igaz. A Nemzeti Bank igazgatótanácsa hivatalosan állapítja meg, hogy a váltótárca állományban alig három és félmilliárd lej értékű visszelszámitott mezőgazdasági váltó van.

Maniu a francia követtel és a német ügyvivővel tárgyalt

Bukarest, november 17.

Maniu miniszterelnök csütörtökön délelőtt kihallgatáson fogadta Puaux francia követet, akivel hosszasan tanácskozott.

A francia követ után Kircholt német ügyvivő jelent meg a miniszterelnöknél.

Próbaper a konverziós törvény ellen

Bukarest, november 17.

Néhány bukaresti nagybank próbapert indított közigazgatási úton a konverziós törvény ellen, amelyet alkotmányellenesnek tart. A Semmitőszék csütörtökön kezdte meg az ügy tárgyalását. A döntést érthetően nagy érdeklődéssel várják, nemcsak jogi körökben, hanem a pénzügyi és gazdasági körök is.

Ismét tárgyalják Aradi Viktor ügyét

Bukarest, november 17.

Emlékeztet, hogy a nagy kommunista kémkedési perben szereplő Aradi Viktor az ismert író és szociológus ügyét a Semmitőszék visszautsította a hadbíróshoz. A hadbírósg november 23-ára tűzte ki a tárgyalást.

Tizenöt évig aludt a fegyvergolyó

Linz, november 17.

Mayer József napszámos még a háboru elején tüdőfővést kapott. A golyót annak idején nem sikerült eltávolítani. A napokban heves fájdalmak lepték meg, vérzést kapott és az alvadt vércsomókkal együtt egyszerre kihányta a közel husz éve benne maradt puska-golyót is, amely a tüdőből a légcsőön át került ki. Az orvosok csodájára járnak az esetnek.

Tiszta gyapjú férfi kabátszővet 250 méter összesen: Lei 650. VESTIS-NEL

Méltóságokat választ a tisztelt Ház

Bukarest, november 17.

Félhat, de az ülést még nem nyitotta meg Pop-Cicio elnök. A miniszteri padban Madgearu ül és néhány ifjú excellenciás. A miniszteri pad végén, egy egészen fiatal, ismeretlen férfi szorong. Látszik rajta, hogy meg van a pillanat nagyszerűségétől. Látszik rajta, hogy zavartan van.

Az újságírók is figyelik. Találgatják, hogy ki lehet. Végre valaki felismeri: Crihan, a besszarabiai földmívelésügyi alminisztere. Az egyik újságíró jellemző esztét mond el, amelynek szem- és fültanuja volt:

— Crihan, aki a földmívelésügyihoz van beosztva „miniszternek”, ma délelőtt beállított Ghelmegean alminiszterhez, a ki véletlenül rendkívül el volt foglalva.

— Menjen az államtitkárhoz, ő majd megmagyarázza — mondotta neki. Am Crihan türelmesen várt tovább. S végre, amikor három látogatóval befejezte tárgyalásait Ghelmegean, Crihan kollégáját is fogadta. Ilyen hatalma van neki a miniszteriumban.

De lám, a miniszteri padban egyforma rangjuk van, neki is, Ghelmegeanunak is. Egy más mellett ülnek.

Az ülés megkezdését jelző csengő végig zug a folyosókon. A szolgák monoton hangon ismétlik: „Képviselő urak, fáradságának a kupola-terembe. És az ülésteremben tényleg kezdetét veszi az ülés:

Pop-Cicio megnyitja, majd a titkárnak adja meg a szót, aki felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét és utána ismét 15 perces szünetet jelent be.

Nyomott és unalmas atmoszféra. Az elnökválasztást, amely napirenden van, a legkisebb izgalom sem előzi meg. Végre is 6 órakor megnyitják ismét a gyűlést.

Lassan, vontatottan szavaznak a honatyák. Az érdeklődés elég gyér. A jelöltek listák járnak kézről-kézre. A rendkívüli szesszió alelnökei közül ezuttal nem jelölök Simian Dinut, azt, aki Pop-Cicionál is energikusabban tudott elnökölni, mert junianista. Nem jelölök Socol Emil sem, a szimpatikus kolozsvári ügyvédet és Jonel Lupescut sem, mert ő is kacérkodik Junianal. Tehát nem tökéletesen megbízható.

A szavazás alatt Mirlo közlekedésügyi miniszter és Lupescu volt alelnök között parázs vita keletkezik. A vita lassan veszekedéssé fajul, a néhány jelenlevő ellenzéki honatya kárörömeire. A veszekedés vége az lesz, hogy Lupescu kirohan az ülésteremből, pár perc múlva azonban visszatér és fehér papírlapot tesz az elnök asztalára. Szájról-szájra jár, hogy lemondott képviselői mandátumáról...

Pop-Cicio unottan számlálja a szavazatokat. Mischie junianista, a lupista padokból ellenzékieskedik, állandóan közbeszól, gunyos megjegyzéseket tesz.

Ugyancsak a lupista padok egyikében foglal helyet Moscantanu volt szocialista képviselő is, akit a rendkívüli szesszióban tanusított magatartása miatt kizártak a szocialdemokrata pártból.

Valaki meg is jegyzi közelemben: — Ugy látszik, Lupunál mindenki megtalálja a számításait. Az elégedetlenkedők az ő táborában találkoznak...

De ni-ni Stelescu, a fiatal vaskardista, aki tegnap zöld ingben jelent meg, mára azt feketével cserélte ki.

Megállapítjuk róla, hogy a sötétzsinű ingeket előnyben részesíti.

Különben éppen egy „B. L.” elleni interpellációra készül.

Megérkezik Maniu. A többség hosszasan, melegen tapsol. Mint amikor a közönség kedvence jelenik meg a színpadon. Maniu szerénnyel meghajlít néhányszor a fejét. Az ellenzéki padokból gunyos megjegyzések hallhatók.

Es a szavazás tovább folyik. Maniu mellett D. R. Joanitescu foglal helyet, utána pedig Madgearu következik az excellenciások padjában. A nemrég még gyűlölt ellenfelek barátságosan beszélgetnek egymással.

Az egyik újságíró megjegyzi: — D. R. Joanitescu Vajdát képviseli a kormányban. Ezt Madgearu is nagyon jól tudja. Jobbnak látta tehát a kibékülést. Mit lehet tudni, maholnap uira Vaj-

A Béke tizenötödik évében

Lett-német katonai szövetség készül, hogy Németország kapcsolatot kapjon Oroszországgal

Az orosz-lengyel viszony melegedése újabb akcióra készíti Németországot

Varsó, november 17

A német tábornoki rezsim feltámadásával kieleződött a lengyel-német viszony. A helyzet súlyos voltáról fogalmat ad a lengyel politika hirtelen frontváltása is. Amellett egyrészt a szovjet felé fordult és sietett megkötni a megnevezett tárgyalási szerződést.

Ma a „Preselom” című lengyel lapban riasztó cikk jelent meg, amely rávilágít arra a harcra, amely egyelőre csak a titkos diplomácia kulisszái mögött, elkészenedten folyik Németország és Lengyelország között. A lap riadót fűj azzal, hogy Lettország német lakossága tárgyalásokat folytat a német kormánnyal egy német-lett katonai szövetség iránt. A

tárgyalások állítólag igen előrehaladt stádiumban vannak s arra is kiterjednek, hogy az újjászervezett német hadsereg alkalmas pillanatban elfoglalja Lettországot.

A németek ilyenformán akarják helyreállítani egykori hatalmukat a Balti-tenger medencéjében. Ugyanakkor Lettországon át közvetlen szomszédságba jutnak az orosz szovjettel.

A lengyel ap a leleplezések mellett azt is tudni véli, hogy a lengyel kormány ellentárgyalásokat indított meg a lettek képviselőivel, hogy egy lett-lengyel szövetséget, vagy esetleg egyesülést hozzon létre. A két ország gazdaságilag annál inkább egymásra van utalva, hogy a fúzió valószínűleg sikerülni fog.

A bukaresti magyar követség interveniált a magyarellenos tüntetések ügyében

A magyar kormány megvan elégedve Románia válaszával
A közbelépés óta Bukarestben újabb tüntetés nem történt

Budapest, november 17.

A magyar parlament külügyi bizottsága megtartotta azt az értekezletet, amelyen Gömbös miniszterelnök személyesen is beszámolt olaszországi útja eredményéről. Az értekezletnek Gömbös beszámolójától eltekintve is komoly és érdekes tárgyalási anyaga volt.

Eckhardt interpellációjára Puky Endre részletesen beszámolt a bukaresti magyarellenos tüntetések és zavargások ügyéről. Kijelentette, hogy amint a magyar kormány értesült az eseményekről, nyomban utasította a bukaresti magyar követséget, hogy tiltakozzék a román kormánytól és kérdezze meg, hogy

a román kormány milyen intézkedéseket hajlandó tenni a további tüntetések és atrocitások megakadályozására.

A román kormány konciliáns magatartást tanusított és kielégítő választ adott a jegyzékre.

A közbelépés óta újabb tüntetés nem is történt s így a magyar kormány a román választ tudomásul veheti.

A külügyi bizottság Puky jelentését helyeslőleg vette tudomásul, aztán a külügyminiszter kérdésre és a belügyminiszter jelentésére megnyugodva szögezte le azt is, hogy Magyarország a románellenes tüntetéseket és megmozdulásokat kizártnak tartja.

Gömbös beszámolója római utjáról

Gömbös miniszterelnök Illés József interpellációjára tett jelentést római utjáról és az időszerű külpolitikai kérdésekről. Gömbös először római utjáról beszélt s megállapította, hogy látogatásának az udvariasságon túl gazdasági jelentősége volt. Lehetőséget akart teremteni a magyar mezőgazdaság megsegítésére azzal, hogy biztosítja az Olaszországba való beviteli lehetőségeket. Gömbös sujt helyez annak a leszögezésére, hogy Magyarország minden szomszédállammal barátságos viszonyt akar s nem Magyarországon mulik, hogy ez a kívánatos barátságos viszony gazdasági vonatkozásokban még nem jött létre minden irányban.

A leszögezés kérdésében a Ház plénuma előtt már ismertette a maga és kormánya állásfoglalását. Magyarországnak jogos igényei vannak s Olaszország volt az első, amely ezek mellett a jogos igények mellett állástfoglalt egy a leszögezés, mint a revízió kérdésében. Bejelentette, hogy Mussolinival a közeljövőben letárgyalják

az összes napirenden levő nemzetközi problémákat, így a világgazdasági konferencia és a keleti jóvátételi konferencia kérdéseit is. Megállapította, hogy a két ország külpolitikája tekintetében teljes összhang uralkodik úgy a főnti kérdések, mint más problémákkal kapcsolatban. Befejezésül hangoztatta meg, hogy bírja az olasz kormány megnyugtató kijelentéseit arra vonatkozólag, hogy a gazdasági kapcsolatok jelentőségét Olaszország is ismeri s a magyar kormányt a mezőgazdaság megsegítését célzó kivitelű intézkedéseiben hathatósan támogatja.

Jelentést tett Gömbös a szentszéknél tett látogatásáról is. Azt a meggyőződést szerezte, — mondotta, — hogy Magyarország a pápánál mindig meghallgatásra és megértésre találhat.

Gömbös beszámolója után Eckhardt Tibor örömet fejezte ki a hallottak fölött. Nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy Gömbös az olaszokkal való barátsági

dát bizza meg az uralkodó kormányalakítással...

— Nem valószínű — jegyzi meg egy másik. Most már Maniu marad néhány esztendőig.

Az újságíró páholyban általános derűtséget keltett egy rövid hír, amely a „Neamul Românescban”. Jorga lapjában látott napvilágot. A hír arról számol be, hogy Jorga megjelent tegnap a szenátus ülésén. A dologban az a vicc, hogy a tegnapi nem is volt ülés a szenátusban. Ez volt ebben az évben Jorgának az első szereplése.

A kveszor-választások szavazatainak összeszámolása alkalmából általános megrökönyödést keltett, hogy Duca és Cuza csak 1—1. Gh. Bratianu 2. Gim-basan Bubi pedig 9 szavazatot kapott.

A választás este 8-ig folyt. Megválasztották még a titkárokat, majd a választási bizottságot, élén Vajda Sándorral. Így akarják a volt miniszterelnököt kényszeríteni, hogy lefűjön Bukarestbe.

Most azután munkára fel: A törvénygyártó gép megindulhat. Májusig minden el van rendezve.

Hátszegi Ernő

szerződést gazdasági tartalommal is kibővítette, illetve kimélyítette. Wolff Károly a pápánál tett látogatás jelentőségét emelte ki, majd Peyer Károly és Buchinger Manó azt helyeselték, hogy a miniszterelnök a realpolitika útjára indult. Sűrgették a szomszédokkal való jóviszony ápolását. Biró Pál is hasonló értelemben beszélt.

Az értekezletet Gömbös ismételt felszólalása zárta le. Bejelentette, hogy Magyarország „előbb keresi a szomszédokkal az összeköttetést s ennek érdekében a kormány meghívta a felelős osztrák tényezőket Budapestre, hogy végre szabályozzák a magyar-osztrák gazdasági viszonyt.

Páris apró „örömei”

MESZÁROSOK AZ ÜVEGKALITKABAN („HYGIENIA” JELSZÁVAVAL)

Egy kicsit emlékeztet ez az üvegkalitka azokra az alkalmánokra, melyekben néhány év előtt — a távokpálók exhibíciójának idejében — az éhségmatadorok bámultatták magukat. De megközelíti kissé, az akvarium fogalmát, ahol azonban furcsa formájú hüllők helyett, jól megtermett, tagbaszakadt legények „operálnak”. Külső öltözködési formájuk valóban azonosos teszi őket az operáló sebészekkel. Hőféher — némely helyen vérteljes kabátjuk, gummikesztyűbe bujtatott kezük, melyben néha fel-felcsillan egy acél-szerszám, önkénytelenül is felhívja a hasonlatot. Azonban nem kell megijedni; a bámsz. kódoknak nem lesz részük valami „grand guignoli” attrakcióban. Ellenkezőleg: itt a „Hygienia” ragyogtatja diadalát, az üvegkalitkán és a csillogó nikkeleken keresztül.

Páris legmodernebb hűsarnoka hozta be ezt az újítást és ezzel megdöntötte azt az annyira beidőződött utcai árusítást, mely oly természetesen vett a fogyasztó, mint az árura rátelepedett, esetleg bacillussal kevert port. Az üvegkalitkás hűsarnokban a vevő csak a széles kirakattalokon látja az árut és választási szándékát, az üzlet előtt elhelyezett mikrofónba mondja be. A szokásos „egyébbsel” szövegeket még, Madame “kérdest az „operáló” szintén a mikrofónba sugtja. Majd, különleges, „aseptikus” papírcsomagolva, a rózsaszínű borjuszélet, vagy egyéb jólat, egy forgó automatán át jut a vevőhöz, aki ezt a „Wells”-i jövőszázból elgondolásban feldarabolt borjupecsenyét, valószínűleg, a régi, hagyományos recept szerint süti meg.

MODERNIZÁLÓDIK A ZÁLOGHÁZ

A „Crédit Municipal”, melyet a népies humor „Ma tante”-nak keresztelt és mely valójában a hivatalos zálogház, szintén halad a korral. A jelenlegi szükségletnek megfelelően, óriási garázst épített, mely rövidesen elkészül. Az utóbbi években mind több és több autó került ugyanis a „Ma Tante”-hoz, mely régül is kénytelen volt, vagy az udvaron elhelyezni, vagy egyszerűen visszautasítani az elzálogosítandó kocsikat. Ez a garázs, talán egyike Európa legnagyobbjainak, ha tekintetbe vesszük, hogy 60 méteres területen halmoztatja a kocsikat és két eséssel a földszint alatt, 2000 autó részére lesz férőhely. Természetesen, hogy ez az óriási garázs a legmodernebb és a legfelszereltebb lesz. A „Crédit Municipal” elejét akarja venni a ravasz spekulációnak is s ezért a téli hónapokon éppen olyan bőségszeget fizettet azokkal, akik aránylag „olcsón” akarják kocsijukat pihentetni, mint bármelyik nyilvános garázs-tulajdonos.

A SZÉPTESZTŐ NÉGER, — MINŐ ELŐ REKLAM

Van a „Champs-Élysée”-nek egy igazán uzonnázó-helyisége, melyet finom és világos luxus-üzletek vesznek körül az árnyas san kitért, szűkös, virágszegélyes tériurben. Az egyik elegáns cikkeket áruló üzlet, hogy legújabb szobatorna-felszerelést szemléltetően bemutassa, élő reklámként egy fiatal afrikai néger fiút szerződött ebbe a „uzonnázóba”. Ez az ifjú, akinek kifogástalan anatómiáját csak éppen a legszűkebb ruhadarab leplezi, — az ótöré tea mellett, „cigányos” mellénybe öltöztetett szalagos zenekar kísérel hangjaira fáradszatótanul, a tomataszerűen mozogva mutatja be az új edelt. Fekete bőrén feszülnek az izmok, melyek mialatt öregedő amerikai hölgyek, (melyek tőbe még mindig akad belőlük Párisban, krízis ellenére is), lorgnonjukkal „mérgezik” és egy-egy „wonderfull” jelzővel adóznak, fekete Adonisznak. A néger fiú szeme pedig kereszttülnéz ezen az elegáns mondandó-tárgyn és Afrika dzsungeljébe vágyik.

Mándy Ilona

Tiszta gyapju női kabátszövet 250 méter összesen: Lei 500. VESTIS-NÉ

VILÁGPOLITIKA

Roosevelt és az európai adóállamok

Csak hogy szerencsésen túl vagyunk rajta! Másfél év óta nézett az egész világ megigézve Amerika felé s várta az elnökválasztás eredményét, mert az ottani rossz szokás szerint az elnökválasztás előtt rendszerint megszakad a politikai és gazdasági élet, különösen ha a hivatalban levő elnök pártjának a bukása várható. 1928-ban is elnökválasztás előtt állott Amerika, de azért senki se izgató fel magát különösen, mert, hogy a republikánusok uralmon fognak maradni, ezt senki kétségbe nem vonta, legfeljebb arról volt szó, ki legyen a hivatalos jelölt. Most azonban előre lehetett látni, hogy a republikánusok megbuknak s ezért bizonytalanság uralkodott az egész vonalon.

Most tehát túl vagyunk a találgatásokon, a demokráta párt óriási többséggel, amire eddig nem volt példa, beleül a hatalomba. Eltekintve a két párt programjától, illetőleg programtalanságától, azért volt előnyös, hogy Rooseveltet választották meg, mert a képviselőháznak és a szenátusnak is demokráta többségük van. Technikailag el lehetett volna gondolni, hogy azért a republikánus jelölt az elnökválasztásnál csekély többséggel győz, mint Wilson 1916-ban, de működése meg lett volna bémélt, mert a parlament demokráta többsége minden kezdeményezését leszavazta, illetőleg szavazta volna. Most ezektől az intrikáktól nem kell félni, a demokráta elnök és demokráta parlament az első időben meg fogják egymást érteni. Roosevelt nem oly kaliberű politikus, mint ez előtt ötven évvel Groover Cleveland volt, aki elnökségének a végén a saját pártjával ellentétbe került, mert a párt feladata programját, ellenben az elnök nem volt hajlandó azt elárulni. Roosevelttől ily elvűséget nem kell várni.

A legnagyobb és legszenzációsabb változás az alkoholtilalom terén fog bekövetkezni. Nem vitás az, hogy széles néprétegek, amelyek eddig az alkoholtilalom rendületlen hívei voltak, azért szavaztak most a tilalom ellen, mert annak felfüggesztésétől az alkoholipar és a kereskedelem fellendülését várják. Az amerikai hivatalos elmélet szerint a válság megszűnésének minden előfeltétele megvan már, csak éppen az utolsó lökés hiányzik; ha tehát valamelyik iparágban megindul a munka s az emberek kezdik észrevenni, hogy ismét lehet pénzt szerezni, akkor az optimizmus villámgyorsan át fog terjedni a többi iparágba is. Ez lehet igaz, lehet nem is, de mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy a tilalom megszüntetése egy oly ipar bukását jelenti, amely eddig minden hozzáértő ember véleménye szerint Amerikának legvirágzóbb iparága volt; az alkoholempészetét, amely néhány százezer embert, sőt néha még sokkal többet foglalkoztatott.

A választásnak további fontos következménye az a tény, hogy végre Amerikában is napirendre kerülnek az európai kérdések. Eddig egyik jelölt se mert ezekről a kérdésekről határozottan nyilatkozni, mert attól félt, hogy az ellenpárt ki fogja ellene használni. Most azonban Rooseveltnak nyilatkoznia kell és pedig annál inkább, mert mindkét pártban nagy számmal vannak olyanok, akik az európai államok adósságának a leszállításától a nemzetközi áruforgalom fellendülését várják. A Hoover-féle moratórium rövid időn belül lejárt s akkor dönteni kell afelett, fizessenek-e továbbra is az európai államok, vagy pedig adójukban legyen nekik is, mint Németországnak, egy kerek összeg lefizetésével egyetemes mindenkorra magukat megváltani? Európában sokan azt hiszik, hogy Rooseveltnek első dolga lesz hadjáratot indítani a mindenható trösztök ellen. Erről nincs szó, hiszen a demokráta párt választási kasszájához a trösztök nagymértékben hozzájárultak, ezért tehát Rooseveltt békében fogja hagyni. Owen Young, akiről a Young-tervet elneveztek s akinek a Morgan banktrösztökhöz való kapcsolata tudottak, valószínűleg pénzügyminiszter lesz Rooseveltnak. A magyar történelemből ismeretes az a tény, hogy az ellenpárt idején a főúri családok vigyáztak arra, hogy egy-két tagjukkal minden jelölt táborában képviselve legyenek, mert csak így tudták a családi vagyont a kockázattól megvédeni. Amerikában is így áll a dolog, az óriási trösztök vezetői gondoskodnak arról, hogy ha megmaguk — mondjuk — a republikánus párthoz is huznak, néhány megbízható emberük mégis benn üljön a demokráta vezérkarában. A választás után megszűnik a zajos propaganda s a trösztök csendben újból átvesszik a birodalom kormányzását.

(— szp —)

ÉDESANYÁM

(Fájdalmak háza) Az anyai szeretet legmegrendítőbb éposza.

Henry King, a kiváló rendező olyan plasztikusan mutatja be nekünk egy Anya sorsát, hogy az érzékenyebb lelkű emberekre egész megrázóan hat. Az Anyát Mae Marsch-nak hívják és egy olyan Anyának az életét ábrázolja, akinek kora reggeitől késő estig nehéz munkát kell végeznie, hogy gyermekei megéhezéséből biztosíthassa. Mae Marsch ezt a sokatigénylő szerepet, szerény eszközökkel tudja maggyőzővé tenni. Az előjátékot gyermekek játsszák, akiknek természetessége mindig újra meglep és akiket annyira szeretünk. — Ezen filmel, amely meghódította a világot, Brassóban az ASIFA MOZGÓ fogja bemutatni. Pénteken, nov. 18-án lesz a premier.

100 százalékos német beszelőfilm. Magyar felirat.

Nyugdíjat fizetni állami kötelezettség és ezért perrel lépnek fel a nyugdíjasok az állam ellen

Az első próbapaper a tábla előtt

Bukarest, november 17.

Közel másfél éve szenvedik a nyugdíjasok a legfelháborítóbb jogfosztást. Ezen idő óta nem volt kormány, amely a nyugdíjak pontos kifizetését meg ne ígérte s azután ígértét meg ne szegte volna. Az országjáró tartott nyugdíjasgyűléseken gyakran fenyegetőztek törvényes eszközökkel az állam ellen, de erre nem igen került sor. Most azután megértént az első törvényes lépés.

Aristia és Stan Roman, két bukaresti fiúr, akiket a tisztviselői sorból nyugdíjba küldtek, a bukaresti ítélőtábla közigazgatási bíróságánál pert indított az állam ellen, hátralékos nyugdíjaik miatt.

A két nyugdíjas tisztviselő a közigazgatási bíróságokat szabályozó törvény első paragrafusára való hivatkozással kéri, hogy az állammal szemben ugyanugy járjanak el, akárcsak bármilyen magánossal, aki nem teljesíti törvényben előírt kötelezettségét.

A táblához benyújtott periratokban rámutatnak arra, hogy 1931. december továbbá az idei év január, február, március és április hónapjaiban nem kapták meg nyugdíj-járandóságukat, annak ellenére, hogy szabályszerűen megjelentek minden hónap végén

a pénzek felvételéért. Az illetékes pénzügyi hatóságok azonban különböző kifogásokkal sorozatosan visszautasították őket. anélkül, hogy a nyugdíjak kifizetésének előadására bármilyen törvényes indokot felhoztak volna.

Kérlik ennél fogva a táblai tanácsot, hogy haladéktalanul szőltsa fel a központi nyugdíjpenziárt, valamint a pénzügyminisztériumot

illetményeik azonnali kifizetésére.

Ha ez 15 napon belül nem történne meg, úgy késedelmi kamatok felszámítása mellett kötelezzék a fizetésre.

Természetesen az ország összes nyugdíjasai izgalommal várják a tábla döntését mert ha az kedvező lesz, úgy ezrével, sőt tízezérel rohannak meg a bíróságokat hasonló keresetekkel.

Itt említjük meg, hogy november 23-án hangzik el az első törvényszéki ítélet a Jorga-kormány hirdett minisztertanácsi ügyében, a mellyel megrövidítették a nyugdíjakat. A jogalkotó kiforgatott kisemberek tömegesen nyújtották be a keresetet a törvényszékekhez. Az első ilyen per most került letárgyalásra a bukaresti törvényszéken, amely az ítélethezatal a jövő hétre halsztotta.

Nem az orosz szerződés, hanem Beck ezredes bukatta meg Zaleszkyt

Ukrajna, mint ütközőpont Románia és Oroszország között

Bukarest, november 17.

Zaleszky lengyel külügyminiszter bukásának kulisszatitkairól egyre több részlet kerül most nyilvánosságra. Megbukhatatlannak tartották Lengyelországban — és most mégis megbukott. Flóször csak rebesgették az emberek, de ma már nyílt titok Varsóban: nem a marsall óhaja volt az, hogy Zaleszky távozzék, hanem egy 37 éves fiatalember, Zaleszky államtitkára, Beck ezredes bukatta meg a legendás hírű lengyel külügyminisztert...

Beck ezredes mint Pilsudszky, ki valósággal szerelmes ebbe a fiatalemberbe, kit ő fedezett fel és ki a mar-

Ki ez a Beck ezredes tulajdonképpen? Kit takar ez a német hangzású név?

Aki ismeri a lengyel politikát, az jól tudja, hogy a kulisszák mögött már évek óta ez a fiatalember áll, ki hallatlan energiával, céltudatosan és pokoli nyugalommal tologatja a figurákat. Nyugodtan teheti, hiszen protektora senki más,

sallnak köszönheti karrierjét. Lengyelországban beavatott körökben nyílt titok, hogy a marsall örököse senki más nem lehet, mint ez a fiatalember, ki soha a nyilvánosság előtt nem szerepelt, ki soha sehol nem jelenik meg, kirol senki sem tud pikantériákat, ki visszavonultan csak a munkának él és szabad óráiban a zongora előtt ül és klasszikusokat játszik...

A német Beck a lengyel légióban

Beck ezredes — mint a neve is sejteti — német származású. Ösei száz év előtt vándoroltak be Lengyelországba, a keletporoszországi Königsbergbe. A családban a német nyelv maradt az anyanyelv. Beck ezredes anyanyelve is német, lengyelül csak később az iskolában tanult meg. Varsóban járta az alsóbb osztályokat, majd Krakkóban a reálgimnáziumba iratták be szülei, érettségi után Lembergben a politechnikára iratkozott be, később Bécsbe ment, ahol a kereskedelmi akadémiát végezte, mellesleg a konzervatórium zenét tanult. Mint leendő mérnök, kereskedő és zenész, egyformán tehetséges volt. A háború folyamán Beck Németországon keresztül Pilsudszkyhoz utazott és

belépett a lengyel légióba,

Pilsudszky

tulajdonképpen a politikába. Ukrajna azóta is örök álma maradt Becknek. 1919-ben Pilsudszky katonai iskolába dugta, törzstisztté képezte ki, majd kinevezte a vezérkarába, mint szárnysegédet, órnagyi ranggal és attól kezdve nem volt egy lépése az öreg marsallnak, melyet ne ezzel a lányosképző fiatalemberrel beszélt volna meg.

Számtalan diplomáciai küldetést bízott rá és egyizben, amikor Zaleszky szembel helyezkedett a marsallal, Pilsudszky külügyi államtitkárrá nevezte ki Becket

Zaleszkyt az általános vélemény szerint az orosz-román megemlékezési szerződés bukatta meg. Ez nem áll. Zaleszkyt Beck ezredes bukatta meg.

Beck ezredes régi álma, hogy függetleníteni kell Ukrainát és ezzel ütközőfalat emelni Románia és Oroszország között.

Zaleszky

Beck állítólag erről a tervről mérték adó politikusokkal is tárgyalt és

felhatalmazást kapott román részről arra nézve, hogy Zaleszkyt rábírra, miszerint az oroszoknak ezt a közvetítő indítványt megtegye.

Zaleszky a tervet annyira fantasztikusnak találta, hogy a szerepet nem akarta vállalni, mire Beck ezredes egész egyszerűen félretolta az utjából ezt az embert, ki terveit keresztelte.

— Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz megbecsülhetetlen szolgáltatást tesz azáltal, hogy a béli tartalmat kíméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenül tették, hogy a Ferenc József víz számos feloldási hűdésben fekvő betegnél is megtette a kelendő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűvíz gyógviztartárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Zaleszky bankár lesz

Varsó, november hó 17

Zaleszky, a lemondott lengyel külügyminiszter teljesen visszavonul a politikai élettől és a bankszakmára adja magát.

Zaleszky a varsói kereskedelmi bank felügyelőbizottságának elnöke lesz.

— Vidám est a Nagykőhavason. Szombaton, 19-én, este jókedvtől lesz hangos a nagykőhavasi turistaház. A városból és a vidékről a hirdetőt dísznótára és a vele kapcsolatos mulatságra százával randulnak fel a turisták. Idelenn az egyesület vezetősége a szezont készíti elő és a jövő turisztikai feladatok programjában dolgozik. Külön helyiséget — Fekete-utca 58, telefon 386 — bérelt, ahol az egyesület irodái titkára naponta d. e. 9 — 12 és d. u. 5 — 6-ig az érdeklődő közönségnek információkkal szolgál, s ahol a taidiak is befizethetők.

NE MULASSZA EL

ezt a soha visszaneemtérő alkalmat,

HASZNÁLJA KI A VESTIS OLCSÓ KABÁT-HETÉT

Félt, hogy agyonüti az ura és ezért fej-szével fejbevágta

Borzalmas férjgyilkosság Zsidve községben

Dicsőszentmárton, november 17. A Dicsőszentmárton közelében fekvő Zsidve községben borzalmas családi dráma játszódott le kedden éjszaka. A reggeli órákban egy korai látogató holtan találta udvarán Orga János gazdálkodót. A halott fején tátongó sebek voltak, a miket láthatólag fejével okozott a tettes. A borzalmas lelet hírére megboldult az egész falu s az első pillanathban senki sem tudta elképzelni, hogy ki, miért és hogyan ölte meg a gazdát éppen a saját udvarán. A lakás ajtaját az összeszaladt falusiak zárva találták s így joggal támadt bennük az a gyanú, hogy a borzalmas gyilkosságban valami része van az áldozat feleségének is, aki — úgy látszik — eltűnt otthonról.

Az előhívott csendőrök a hulla megvizsgálása után be akarták törni a ház ajtaját, azonban erre nem volt szükség. A zár felpattant és a házból halálsápadtan és támoelvogva előjött Major Cricita, a halott felesége.

A csendőrök vallatni kezdték az asszonyt, aki először tagadott, később azonban beismerte, hogy ő ölte meg a férjét. Hosszas faggatásra aztán a következőket adta elő a falusi éjszakában lejátszódott megrendítő családi drámát:

Orga János az utóbbi időben sokat részegkedett. Kedden este is részegen érkezett haza. Nyomban veszekedni kezdett, majd olyan támadóan lépett föl, hogy az asszony, aki az utóbbi időben sokszor esett áldozatul ura dühének, menekülni akart. Kiszaladt az udvarra és segítségért kiáltott.

A falu azonban mélyen aludt, senki sem jött, hogy segítsen az asszonynak, vagy legalább tanuja legyen az elkövetkezendőknek. A részeg embert ugyanis még jobban feldühítette felesége kiáltása.

Fejszét ragadott és az asszony után

dobta, akit a fejsze a vállán talált. Elestett, de nem vesztette el eszméletét. Felvette a fejszét s azzal pörta az urát, aki tájékozódni kezdett feléje. A többi már gyorsan játszódott le.

Az asszony védekezett a kezében levő fejszével. Az ütés fején találta a részeg, aki elestett, de tovább szitkozódott. Az asszony attól félt, hogy vége az életének, ha az ura felkel és magához kaparinlja a fejszét. Még egyszer ütött.

Ezután a második ütés után aztán már nem mozgott és nem káromkodott többet Orga János.

A férjgyilkos asszony ekkor még nem

gondolt arra, hogy „ártalmatlanná tett” urának valami komoly baja van. Belement a házba és lemosta a maga, vérző sebeit. Aztán hidegvizet ruhát készített, hogy sebesült férjét is eszméletre térítse. Csak ekkor vette észre, hogy ütése halálos volt. Beletörődött a változhatatlanságba. Újra bement a házba s egész éjjel ébren és imádkozva várta, hogy utána jöjjenek a csendőrök.

A falu sokszor volt szemtanuja annak, hogy az áldozatul esett gazda kegyetlenül elverte a feleségét. Most hitelt ad az asszony vallomásának s maga is tanúsítja, hogy a férjgyilkosság valóban önvédelemből történhetett.

A B. L. filléres gyorsvonata Bukaresttől-Budapestig

A gyors december harmadikán indul és utasai három napig maradnak Budapesten

970 lejért Budapestre és vissza

A közönség egyre inkább megszerette a filléres-gyorsvonatok rendszerét, mert ez a vonat gyors és ami a legfontosabb, olcsó. A mai viszonyok között az embereknek nincs pénzük arra, hogy utazzanak, rokonait és ismerőseiket meglátogassák, pedig szükség van arra, hogy az ember egyszer-egyszer elhagyja rendes tartózkodási helyét és ha csak egy néhány napra is, de kikapcsolódjék mindennapi életéből.

Igy született meg az olcsó kiránduló vonatoknak rendszere. Ezek a filléres-vonatok azonban eddig nem igen mentek le Bukarestig. Nagyvárad, Temesvár volt legfeljebb a végállomásuk és ezért határozta el a B. L. kiadóhivatala, hogy előfizetőinek és olvasóinak is lehetővé teszi, hogy ilyen olcsó formában a magyar fővárosba fellátogathassanak.

A B. L. filléres gyorsvonata most Bukarestből indul és ahhoz bármelyik na-

gyobb közbenső állomásról csatlakozni lehet. Így tehát nemcsak Bukarest magyarságához, hanem a messzi Erdély részeit is, a Székelyföldet és egyéb magyar lakta területeket.

A filléres gyors Bukarestből december harmadikán reggel öt óra 50 perckor indul és a vonathoz csatlakozni lehet mind azokon az állomásokon, ahol a gyorsvonatok meg szoktak állni. A vonat menetiránya: Bukarest, Brassó, Segesvár, Tövis, Arad, Budapest. Ehhez a vonathoz csatlakozhatnak a székelyföldi utasok, a marosvásárhely-vidékiek, az Arad-tövisi vonalra torkoló vicinális vonalak közönsége stb.

Ezzel a vonattal azok is átléphetik a határt és felutazhatnak Budapestre, akiknek nincs egyéni utlevelük, mert a vonat vezetősége utasai részére kollektív utlevelét is szerez. Akinak saját és érvé-

nyes utlevele van, az csak a filléres gyors vasúti jeggyel felszállhat a vonatra, a vizumot arra utólagosan megszerez-zük, míg akinek nincs egyéni utlevele, hanem kollektív utlevelet akar, az a következő okmányokat szolgáltatassa be a B. L. kiadóhivatalába, vagy bármely más jelentkező helyen.

Férfiak: a) állampolgársági bizonyítványt,

b) erkölcsi bizonyítványt,

c) katonai bizonyítványt.

Nők: a) állampolgársági bizonyítványt,

b) erkölcsi bizonyítványt.

Itt figyelmeztetjük a jelentkezőket, hogy eredeti állampolgársági bizonyítványt ne küldje be hozzánk, hanem csak annak közjegyzőileg hitelesített másolatát, mert az eredeti okmányokért felelősséget nem vállalunk.

A részvételi díjak a következők:

a) egyéni utlevél esetén a jegy ára 970 lej, a vizum ára 150 lej.

b) kollektív utlevél esetén a jegy ára 970 lej, a kollektív utlevél taxája 275 lej, vizum 150 lej.

A filléres gyors utasai három teljes napot tölthetnek Budapesten és ugyanazon utirányon a három nap eltelté után visszatérnek indulási helyükre.

Akárki bárhol felszáll a vonatra ugyanolyan díjat fizet, tehát ugyanolyan díjat fizetnek azok is, akik Bukarestből indulnak, mint azok, akik például Tövisen csatlakoznak csak a vonathoz. A díjak egységesítve vannak.

A jelentkezési határidő november 25-e. A jelentkezéssel egyidejűleg a teljes részvételi díjat is be kell fizetni.

Jelentkezni lehet a B. L. kiadóhivatalában személyesen vagy levélelleg Brassóban (Brasov, Strada Regele Carol 56—58), valamint az ország összes hivatalos menetjegyirodáiban.

A részvételi díj vétele után ajánlván kiküldjük a jelentkezőnek a vasúti és egyben részvételi jegyet, miért is a részvételi díjhoz 20 lej ajánlási díjat is mellékelni kell.

VESTIS SZÖVET- ÉS SELVEMÁRUHÁZ BRASSÓ, Lensor 22

A tenkei autóbusz társaság intézője a szilágymegyei országutak ura

Englender ur csendőri segédlettel leszállítja a teherautók utasait és az autóbuszra kényszeríti őket

Szilágysomlyó, november 17.

A tenkei autóbustársaság, amely magas összeköttetései révén autóbuszaival behálózta az egész Biharmegyét, a megye minden járható és járhatatlan útjaira autóbust állított be s ezzel egyidejűleg eltiltotta, hogy a teherautók személyeket szállíthassanak. E vállalat most már a szilágymegyei Tasnádig vetette ki csapjait. A Nagyváradról este 7 órakor Margittára érkező autóbust, hogy az „kihasználatlanul” ne maradjon, egy kiéptetetlen, a sártenger miatt járhatatlan úton

a szilágymegyei Tasnádig küldi le, hogy onnan visszajövet hajnalba hozhassa el Margittán keresztül az utasokat Váradra. Nem lehet csodálkozni tehát azon, hogy mindjárt az első napokban a hosszú ut fáradtságától kimerült soffőr autóbuszával Tasnádon elűtött egy tizenöt éves fiút. A vállalat egyik autóbusza legutóbb a Tenka-nagyvárad utszakaszon borult fel, amikor is kiderült, hogy nem kevesebben, mint harmincan ültek, illetve álltak a rozoga, zörgő, kimustrált alkotmányban.

Englender ur, az utak felvigyázója

Ennek az autóbustársaságnak van egy teljhatalmu intézője, az Englender ur. Az ő intrikája folytán bocsátják el s ugyan- csak az ő ajánlatára alkalmazzák a soffőröket. Existenciák függnek tőle, tehát ur a maga szemétdombján. Ez a timárgédből soffőr, soffőrből intézővé lett Englender ur belekóstolt a hatalom almájába s ez annyira megvadította, hogy annak habzsolásában már nem ismer határt. Merészségében már addig ment, hogy

csendőri asszisztenciával az idegen megyékből jövő teherautókat is leállítja az országutakon s a vadászfegyverét annak utasaira tartva, arra kényszeríti őket, hogy az autóról szálljanak le s a Társaság autóbuszát várják be. Aki ennek a hadműveletnek ellenszegülni mer, az úgy jár, mint Rosenberg Zsigmond 27 éves szilágysomlyói mitfarer: összekötözik, a vállalat luxusautóján a legközelebbi csendőrsre viszik s ott össze-viszka verik.

Az őrmester és két közlegény asszisztál

Szilágymegye az üzleti életben Nagyváradhoz gravitál. A kereskedők itt szerzik be többnyire portékájukat. Ennek lebonyolítására a legalkalmasabb jármű a teherautó. Tekintve, hogy a kereskedők ma már csak készpénz ellenében kapnak árut, úgy oldották meg a kérdést, hogy ketten-hárman, sőt négyen is összeállnak, bérelnék egy teherautót, a termelő bevi-

szí az áruját, jövet pedig a kereskedő hozza a vásárolt portékáját. Ez mindaddig természetesnek is látszott, míg Englender ur meg nem jelent a színen.

Englender ur a luxusautóját az uton, Terebes község közelében kereszte állította, itt helyezkedik el éjszakának idején és egy csendőrmester és két közlegényének asszisztálása mellett feltar-

tóztat minden teher- és luxusautót. A szemtanuk állítása szerint egy ízben reggelre több mint husz autó volt összegyűlvén

a szilágymegyei Zilahról, Szilágysomlyóról, Krisznáról és a távoli Zsibórról. Az ut kereszteződéséhez érkező autókat leállítják és

Englender ur vadászfegyverének csővét az utasokra tartva, azzal a barátságosnak éppen nem mondható felszólítással, hogy aki mozdulni mer, lelőöm,

hozzákezd a vezetők igazolványainak átkutatásához.

Addig is, míg ez megtörténik, (úgy látszik, nehezen megy nála az olvasás), elszedi az autók forgalmi engedélyét, ami nélkül természetesen egy autós sem mehet tovább, mivel a forgalmi engedély nélkül talált autók tulajdonosai öttől huszezer lejig büntetendők. A vezetők igazolványait majd minden esetben rendben találja s fel is szolítja őket az ut további folytatására.

Ellenben az autót bérlő személyeket az autóról leszállítja s arra kényszeríti őket, hogy a társaság autóbuszán folytatassák útjukat.

Hecht József szilágynagyfalusi kereskedő szintén bérelt egy autót, hogy a bevásárolandó áruját azon hozza haza. Mivel az külön költséget nem jelentett, feleségét is magával vitte. Az uton azonban Englender ur feltartóztatta, s követelte, hogy az általa bérelt autóról szálljon le s várja be a Társaság autóbuszát s azon folytatassa útját. Hosszas buza-vo-

na után Englender ur kijelentette, hogy csak az esetben engedi be Hechtet tovább, ha a mitfarer ott marad az uton. Ezt azzal indokolta meg, hogy a teherautóval szerinte csak három személy utazhat.

Hogy szabaduljanak ebbe is belemennek volna, azonban a mitfarer kijelentette, hogy ő nem tölti az egész napiát kinn a szabad ég alatt s hátul felugrott a már menő teherautóra. Englender látva ezt, luxusautójával üldözőbe vette s Rosenberg Zsiga mitfarert leszállásra kényszerítette, majd bevitték a Társaság luxusautóján a közeli micskei csendőrsre s ott

a megye ellenkező részén levő Fugyvársárhely csendőrmesterének parancsára megkötözték s elvették.

A 27 éves fiatalember, aki állásnélkül van s azért ment mitfarernek, szígyenében sirva jött ki a csendőrségről.

A szilágymegyei Zovány községben Knap Dezső fiatal kereskedő boltot nyitott s apjával együtt éjjel egy órakor elindult, hogy a kora reggeli órákban kezden be, hogy ideje legyen az áru beszerzésére. Az autó azonban csak Sordárdiz tudott eljutni, mert itt a csendőrmester utját állotta s mivel a forgalmi engedélyt az autó tulajdonosa nem volt hajlandó átadni, bekísérte őket a csendőrsre s hajnali négy órától délelőtt tizenegy óráig tartózták ott. A tulajdonosok lánvának, aki erővelesen követelte, hogy bocsássák őket útjukra, az őrmester utatpofont ígért. Egy másik esetben azonban nem csak ígérte, hanem meg is adta.

Maniu Gyula elé

Perecseny községből négy-öt kistermelő összeáll, bérel egy teherautót s elviszik a hagymájukat eladni. Több ilyen rakomány indult el Perecsenyből Nagyvárad felé. Utközben azonban Englender urék leszállították a hagymát vivő perecsenyeiket az autóról, akiknek az árujukat elhagyva,

30—40 kilométert kellett és kell ma is gyalog megtenniük.

Ebből kifolyólag a bérlők és az autósok között örökös vita folyik a fizetésnél.

Maniu Gyula miniszterelnök, Szilágysomlyó szülöttje egy félnapra hazaérte s ezt az alkalmat használták fel a szilágysomlyói autósok s küldöttségileg ke-

resték fel s elpanaszolták neki sérelmüket. Maniu a jelenlevő Boilával tárgyalt, könyvet vettett fel az elmondottakról, biztosította őket, hogy ezt az Englender ur teremtette anarchiát a legrövidebb időn belül kiküszöbölik. Helperin Ernő

Az anyai szeretet, a szerelem, bűn, önfe-

áldozás mesterműve

ÉDESANYÁM

(A fájdalnak háza)

Premier pénteken, november 18-án a brassói

ASTRA (Apolló) MOZGÓ-ban

KÖZGAZDASÁGI LAPOK

Román-olasz kliring-tárgyalások

Bukarest, november 17

Lugosanu kereskedelmi és ipari miniszter tegnap hosszas tanácskoztatást tartott a bukaresti olasz követel. Preziori bejelentette, hogy rövidesen olasz küldöttség érkezik Bukarestbe, hogy a román-olasz kliring-egyezmény megkötéséről tárgyaljon.

A textiliparosok nemzetközi konferenciájukat Kolozsváron tartják

Kolozsvár, november 17

Jelentős munkásemény színhelye lesz rövidesen Kolozsvár. A textilipari munkások nemzetközi konferenciáját ez évben Kolozsváron, november 26-án tartják meg. A gyűlésen Thomas Shav, angol szocialdemokrata vezér, volt miniszter, a nemzetközi textil munkásszervezet főtitkára elnököl.

Kereskedők gyűlése Temesvárt

(Temesvár) A romániai magkereskedők országos egyesülete e hó 27-én tartja Temesváron országos közgyűlését.

A gyártól a raktárig csak egyszer fizet az áru forgalmi adót

Bukarest, november 17

A pénzügyminisztérium rövidesen megváltoztatja a forgalmi adó behajtásának rendszerét. A jövőben állítólag a gyárból kijövő árut a raktárba érkezéséig csak egyszer taxálják.

Osztrák-magyar kereskedelmi szerződésről is tárgyalnak

Budapest, november 17

Ismeretes, hogy Magyarország és Ausztria között a nvári vámháború óta kereskedelmi téren szerződés nélküli állapot van. Ugy látszik, Ausztriának a legkomolyabb szándékai vannak az új szerződés megkötésére, mert Vinkler alkancellár a napokban Budapestre utazik, hogy a szerződés lehetőségeiről tárgyaljon.

Ismét gyűlést tartanak a bukaresti betétesek

Bukarest, november 17.

A kényszerjegyzési eljárás alatt álló nagy bukaresti bankok betétesei vasárnap délelőtt országos betétes gyűlést készítenek elő, hogy nyomatékosabban védhessék veszélybe került érdekeiket.

Az előkészítő bizottság tagjai a Marmorosch-bank, a Franco-Romana és a Berkovitz-bankhoz betétesekből kéri ki, tekintettel arra, hogy a betétesek elkeseredése egyre nagyobb arányokat ölt, a rendőrség előkészületeket tett, hogy a vasárnapi betétes gyűlést a törvényes rend keretein belül tartsa.

BJ BÖRGYAR ALAKUL SZATMÁRON

(Szatmár) Szatmáron új börgyár van alakulóban. A gyárat egyrészt a nagyszabású Kootz-féle börgyár, másrészt Grósz szatmári borkereskedő alapítják és a gyárnak ők ketten lesznek a tulajdonosai.

Brassóban

a Kórház-utcában, lakásnak (2 szoba, konyha) vagy irodának (3 szoba) alkalmas helyiség

Kiadó.
Azonnal beköltözhető

Felvilágosításokat a B. L. kiadóhivatala nyújt.

Magyarország hajlandó Csehországgal kereskedelmi szerződést kötni

A csehek is készek a megegyezésre, mert nem zavarja őket a magyar-olasz orientáció

Prága, november 17.

Tegnap beszámolt róla a B. L., hogy a magyar külügyi bizottságban Puky külügyminiszter magyar-cseh kereskedelmi szerződésről beszélt, amelyet a magyar kormány bármelyik pillanatban kész megkötöni. A kijelentésre 24 órán belül megjött a válasz, ugyan csak felszólalás formájában, amely a cseh szenátus közgazdasági bizottságában hangzott el. Itt ugyanis Matousek kereskedelmiügyi minisz-

ter, Csehszlovákia külkereskedelmével foglalkozva, megállapította, hogy az áruforgalom Magyarországgal szemben még 1931-ben 150 millió cseh koronával aktív volt. Ami a Magyarországgal való további forgalmat illeti — mondta Matousek — Csehország bármikor hajlandó megindítani az erre vonatkozó tárgyalásokat. Sajnos — tette hozzá — a különösen súlyos világgazdasági helyzet folytán — a végleges egyezmény megkötésének alapjai

mindkét országban meglehetősen lemorzsolódtak.

A két egymást követő nyilatkozat alapján tehát a magyar-cseh kereskedelmi egyezményre megvan a kilátás és Magyarország cseh orientációja nem riasztotta el a cseheket, noha „az alapok lemorzsolódtak”, vagyis egyik ország piaca sem képes hatalmas mennyiségű behozatal felvételére.

Már a legfőbb gazdasági bizottság is tárgyalja a kontingentálást

A kormány nem ejtette el a kontingentálás tervét

(Bukarest) A kormány legfelsőbb gazdasági tanácsa szerdán délután ülést tartott, amelyen a külföldről érkező áruk kontingentálásának a kérdését tárgyalta le. A hozott határozatokról nem adtak ki hivatalos jelentést, gazdasági körökben azonban erősen tartja magát

az a hír, hogy a kormány erős megszigorításokra készül ezen a téren.

A tanács egyébként foglalkozott a kompenzációs kérdések rendezésével is. Erről sem adtak ki hivatalos tájékoztatást, miután a határozatok amugyis csak a minisztérium jövőhagyás után válnak véglegesekké.

A líkőrgyárosok forgalmi adóját 2.2 százalékról 16.5 százalékra emelik

Memorandum, tiltakozás, gyűlés az új adó ellen

(Temesvár) Megbízható bukaresti forrásból származó értesülés szerint a rum. líkőr és konvokgyárosokat leírhatatlan terhekkel sújtják. Eddigi 2.2 százalék forgalmi adójukat egy csapásra 16.5 szá-

zalékra emelik fel.

A szakma országos egyesülete táviratilag rendkívüli közgyűlést hívott össze Aradra, mert az új forgalmi adó a szakma teljes csődjével egyértelmű.

Legyen már észszerű a vasut tarilapolitikája

A szállított tűzifa értékének 88 százalékát teszi ki a felemelt fuvardíj — Vegye már tudomásul a vasut, hogy a tűzifa elsőrendű közszükségleti cikk

A napokban közölték az ujságok, hogy a közlekedési miniszter intézkedése szerint a tengeri és árpa vasuti fuvardíja 30 százalékkal csökken. A közönség Mirtó miniszter intézkedését megértéssel és örömmel fogadta, miután természetesen találta, hogy a mostani gazdasági válságban a kormány első gondját a lakosság elengedhetetlen szükségleti cikkeinek olcsóbbá tétele alkotja.

Feltűnő és felháborító ellentétben áll azonban ezzel a bölcs intézkedéssel a CFR az az eljárása, amellyel a nélkülözhetetlen tűzifa fuvardíját ismét alaposan felemelte. Nemrég a minisztérium is a maximális alá eső elsőrendű szükségleti cikkek közé sorozta a tűzifát, mert hiszen nélküle a szegény ember tél idején egyáltalában meg nem lehet; fűt és főz

vele. A vasut már augusztus végén emelte a tűzifa fuvardíját, körülbelül 30 százalékkal. Az ő felfogása szerint telre kell emelni a tűzifa árát, amikor a városi embernek szüksége van a fára. A közvélemény azonban ebben volt. Felzúdulására először októberre, majd novemberre halasztották a felemelt tarifa életbeléptetését.

Ami azonban igazságtalan volt eddig, az igazságtalan most is.

Ez a tarifa egyáltalában nem mézi a gazdasági lehetőségeket és nem áll arányban a tűzifa értékével. Az alábbi kis táblázat világosan beszél. Néhány tömegcikk fuvardíját tünteti fel 100 kilométeres távolságra, aztán az illető cikkek értékét és az arányt, mely e két tényező között fennáll.

Anyag neve	Értéke 10 ton. lejben
Cukor	240.000
Petroleum	43.000
Műtrágya	30.000
Sör	140.000
Buza	40.000
Cement	20.000
Bor	60.000
Szén	9000
Tűzifa	2500

Ebből a pár adatból világosan látszik az, hogy a CFR a többi tömegcikknek az értékük után 1—13 százalékot számít fuvardíjnak, a tűzifánál pedig ártékük 88 százalékát! Pedig, ha jól meggondoljuk a dolgot, talán mégis fontosabb a szegény didergő és éhes polgárnak a tűzifa, mint

Díjzabás 10 tonna után, 100 kilométerre	Arány érték és fuvardíj között
Spec. 37 2400	1 százalék
Spec. 18. 1500	3 százalék
Spec. 46 B 1500	5 százalék
Spec. 37 2800	2 százalék
Ord. VIII. 2400	6 százalék
Spec. 29 1600	8 százalék
Spec. 28 2800	4 százalék
Spec. 20. 1200	13 százalék
Spec. 16 Bis 2200	88 százalék

például a cukor, vagy a bor, vagy a sör. Mindenképpen helytelen ez az intézkedés azért is, mert következménye egy hajdan virágzó ipar, a tűzifatermelés, tönkretétele. Megfosztotta az államot sok jól fizető adóalanytól, kenyértelenné tett több százezer szegény hegyvidéket, akik

a tűzifa termeléséből és szállításából éltek és furcsa bár, de mégis való: magát a CFR-t és több százezer vagyonforgalmútól fosztotta meg, miután a magas költségek miatt kényszerítette a gyárakat, hogy kazánfűtésüket pacurára változtassák, hogy kazánfűtésüket pacurára változtassák át, amely nagyobb kalóriája folytán kisebb tömegben kerül szállításra.

Az a gyakran felhozott kifogás, hogy a közönség szerezze be nyáron téli tűzifaszükségletét, tarthatatlan. Erre csak néhány tehetősebb ember képes, a nagy tömeg máril-holnapra él és nem tudja magát fával ellátni felével előbb. Már pedig ép tél idejére emelte fel a CFR a fuvardíját. Miért jár el például más-kép a műtrágyánál, ahol teljes logikával pontosan arra az időre adja az olcsó tarifát, amikor a trágyára szükség van.

Reméljük, hogy a közlekedési miniszter aki már a tengeri fuvardíjának olcsóbbításánál megmutatta helyes felfogását, kényszeríteni fogja a CFR-t, hogy hagyjon fel a tűzifa fuvardíjának állandó, egyenesen árdrágitó emelésével és parancsoljon végre rá a vasutra, hogy nemcsak saját érdekében, de még inkább és első sorban a szánalomra méltó városi lakosság érdekében, észszerű, a szállított fa értékéhez arányos fuvardíjat léptessen életbe a tűzifára, még pedig sürgősen, nem a tél végén, mint azt a vasut szokta, mert már feladtuk a reményt, hogy meg fogjuk élni a beigért, de évek óta vajdó mérsékelt díjszabású új tarifát.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Gyenes Henrik, kórházi beteg. Ineu. Arad megye. Tegyen ismételt és írásban panaszt az aradi ügyvédi kamaránál. A szóbeli panaszokat nem intézik el és nem is intézhetik el. Ha a kamara elégtételt nem szolgáltat, úgy perelje be ügyvédjét, ha meg van győződve arról, hogy az Ön oldalán az igazság. Az ilyen ügyekben nem lehet láthatatlan és ilyen hézagos tényállás alapján véleményt mondani. Ami a további kérését illeti: nem hiszük, hogy öreg ember léte a B. L. útján álláshoz juthatna. A méhészkedés és ácsmesterség fiatal és életérős és ami a legfontosabb, egészséges embert követel. Talán valamelyik falusi rokonánál kellene meghúzódnia, ahol apró szolgálatait eltarthat kaphatna. — K. Sándor, Felsőfalva, Udvarhelymegye. Ezzel az ügygel nem tudunk még a B. L.-ban foglalkozni. Tessék előbb feljelentést tenni és ha az ügy tárgyalásra is kerül, szívesen foglalkozunk vele. — N. Mózes, Apáca. Nem kell építkezési engedély. A rendőrségnek azonban be kell jelentenie a tűzhelyet, nehogy az később az épített új tűzhelyet tűzveszélyesnek minősítse. — F. József, Msziget. A legutóbbi küldöttök sokkal jobbak voltak. Nagyon rap-szódikus ennek az írásnak menete és a szimbolumok tömegében elvész a gondolat. Egyébként is ez a verizmus nem napilapba való. Az ujságnak e tekintetben mértéket kell tartani. Ami könyvben jól hat és nem sért, az ujságban durva támadás a polgári erkölcsi érzékel szemben.

Keressünk azonnali belépésre brassói fiatal magyar
VASKERESKEDŐT
Wilhelm Oberth R-T.
Brassó, Korona-szállóval szemben.

HIREK

Intimitások a kulisszák világából

CSELEDEK ELŐNYBEN! Budapestről jelentik: Az itteni mozis most pergetik óriási siker mellett *Fejős Pál* új magyar cseledefilmjét a „*Tavaszi záport*”. A téma olyan tetszést aratott, hogy az összes pesti filmproducerek tervbevételek a cseledefilmek fokozott gyártását, sőt ihatározták, hogy a jelenleg műsoron levő filmeket is olyan címekre keresztelik el, mintha cseledekről szólnának. A „*Mata Hari*” új címe például „*Hat a Mari*” lesz. Itt említjük meg, hogy az egyik magyar filmgyár rövidesen elkészíti Bródy Sándor „*Dada*” című színművének a beszélőfilm-változatát, az aktualitás kedvéért magával *Fejőssel* a címszerepben, akit már a neve is predestinál erre az alakításra.

*

GAAL FRANCISKA FÜSZERES ÉI ETE. Berlinből jelentik: Gaál Franciska, aki a közelmúltban a „*Paprika*” című beszélőfilm főszerepét játszotta — mint ismeretes — borsos gázzal kapott. A habonára hajlamos sztár elhatározta, hogy legközelebb egy Shaw (ejtsd *Só*) darabban játszik.

*

VAGYOM EGY NŐ UTÁN... Budapestről jelentik: *Lehár Ferenc* a „*Vágyom egy nő után*” című ária világhírű kompozitóját, az Új Nemzedék értesülései szerint válik a feleségétől, sőt a 18 éves *Eggett Márta* személyében már a jövődöbéljé is kismelte. A hír valódiságát a jelen pillanatban nem áll módunkban ellenőrizni, mindenesetre furcsán hat azonban, hogy egy 61 éves ember hetvenedik. Lehet viszont, hogy csak agyafurcsán kieszelt reklámtrükk az egész s *Lehár* ilyenformán akar a nagyvilág minden államában „*Mosoly országát*” csinálni. Mindenesetre szép *Lehártól*, hogy a fiatal sztárt nem hagyja mártában, illetőleg partában, bár az Új Nemzedék róla szóló híre valószínűleg nem viszonzhatja az írást, hogy később majd ő is ír az új nemzedékről. Így lesz *Lehár Ferenc*... *Lehár Ferenc*! Az ő korában és pozíciójában, már csak hangjegyet, vagy bankjegyet illelt váltani.

Nemes Ferenc

Grünfeld Vilmos temetése. A B. L. más helyén beszámoltunk arról a megrendítő csapásról, amely a B. L.-at és társvállalatait, egyik főnökének, *Grünfeld Vilmosnak* halálával érte. *Grünfeld Vilmos*, Budapestben halt meg. Családja a holttestet hazaszállíttatta és így a B. L. tulajdonosának temetése előreláthatólag hétfőn lesz.

Amnesztia az alkoholesempészeknek. Newyorkból jelentik: Az alkoholtólalom közelgő megszüntetésének jele, hogy Kalifornia állam kormányzója amnesztiát adott mindazoknak, akiket a prohibíciós törvény megszegése miatt elítéltek. Több mint ezer ember részesül a kegyelemben. Kalifornia példáját követte Michigan állam is és biztosra veszik, hogy a napokban az Egyesült Államok mindegyik államában hasonló amnesztiát hirdetnek ki.

NEGYVEN GAZDA ZAHARINT CSEMPÉSZETT. Csikszeredáról jelentik: Beszámoltunk már arról, hogy a csikszeredai csendőrszárny két zacharin- és kovaköcsempészt tartóztatott le, akiket a csiki falvakat az említett „árakkal” valóssággal elárasztották. A csikszentgyörgyi csendőrség a csempészek üzleti körütiával kapcsolatosan most mintegy 40 gazda ellen vett fel kihágási jegyzőkönyvet, mert a csempészekről zacharint és kovakövet vásároltak. Az eljárás folyik.

Időjárásjelentés. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint némi enyhülés várható, jelentéktelen lecsapódásokkal.

HUSZEZER LEJ, VAGY KÉTEZER LEJ. Csikszeredáról jelentik: Nika Albert csiktraplocai lakosnak Kolozsváron lakó nővére pósta útján 20 ezer lejt utalt át. A csikszeredai pósta ki is fizette az összeget, másnap azonban beállított Nikához a levélhordó s tudomására hozta, hogy a pósta tévedésből fizetett ki 20 ezer lejt, mert csak 2 ezer lejt járt volna neki. Nika, akit nővére külön levélben is értesített arról, hogy 20 ezer lejt küld, megtagadta a levélhordó követését, aki a különbözet visszafizetését követelte, sőt illetékes helyen feljelentést is tett a levélhordó ellen, aki a jelek szerint furfangos módon akarta megcsalni.

FORUM-MOZGÓ

Ma csütörtökön, november 17-én **Premier** a csatolt területeken. Ma **Greta Garbo és Ramon Novarro**

MATA HARI

A világ legmonumentálisabb német, beszélő képműve.

Az összes kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

Ki akartak rabolni egy terménykereskedőt. Csikszeredáról jelentik: Szentes Gergely csikszeredai terménykereskedő egyik szolgáját az elmúlt hajnalban gyanús nesz verte fel, amely a hatalmas raktárhelyiségből szűrődött ki. A szolga behatolt a raktárba, ahol egy rongvos fiatalembert talált, akit azonnal átadott a rendőrségnek. Kiderült, hogy a hivatlan vendég *Rácz Lajos* négy gimnáziumot végzett kertészsegéddel azonos, aki Csikszeredán a betöréscs lopások egész sorozatát hajtotta végre s csak néhány nappal került ki a fogházból, ahol egy évi börtönbüntetését töltötte. *Rácz* elmondotta, hogy az éj leple alatt fel akarta törni a pénztárt. de kísérlete balul ütött ki. Valószínűleg azzal fejezte be, hogy a bűnbe szerencsétlen természetű döntötte, amely állandóan lopásra ösztökéli. A szerencsétlen embert átadták a csikszeredai ügyvédségnek, amely ismét előzetes tartóztatásba helyezte.

MAROSMEGYEI HIREK. Marosvásárhelyről jelentik: A marosmentgyörgyi román templomban minap éjszaka betörők jártak. Betörtek a sekrestyébe és elrabolták a serlegeket és kegyzsereket. A kár több ezer lejre rug. A csendőrség nyomoz. — Harasztkeréki községben *Dénes Gyula* 22 éves gazdálkodó, aki epileptikus rohamokban szenvedett, tegnap felakasztotta magát. Mire rátaláltak, halott volt. — *Bongre Gergely* felsőrépai adóvégrehajtót tegnap sikasztáson érték. Letartóztatták és beszállították a marosvásárhelyi ügyvédségre, amely lefolytatja ellene az eljárást.

ELUTOTTE A SAJÁT SZEKERE. Csikszeredáról jelentik: *László Imre* kászonyfalvi gazda a közbirtokosság Aboj nevű erdőrezséhez ment tüzfáért. Szekerével a meredek hegyi úton tért vissza, ahol elcsuszta az ökrök s a szekér előtt haladó gazdát a kerekek alá taszították, amelyek teljesen szétronsolták a fejét.

Naplemente előtt

Ezer fényképről ismerjük a blazirtan mosolygó melszi herceget, aki úgyis mint a férfidivat diktátora, úgyis mint fáradhatatlan táncos és golfbajnok, rászolgált arra a kitüntetésre, hogy úgy az ezüstlaméba öltözött félvilági hölgyek, mint a perkáruhás varrótündérek nyilvánosan és titokban „*jaj, de cuki pofa!*”-nak nevezzék. Nos, a derék herceget, aki borus kedvében egy másodperc alatt elhatározza, hogy a férfiak ezentúl a szmokinghoz is puha inget viseljenek, az utóbbi időben egyre több sérelem éri s lassan, de biztosan azon az úton halad, hogy bi időben őrzött népszerűségét teljesen elveszítse. Még azt megértjük, hogy az elkészült örzött népszerűségét teljesen elveszítse. Még azt megértjük, hogy az elkészült redett ír munkanélküliek hevesen tüntetnek ellene, de hogy a multkor egy londoni munkásotthon megnyitását is lehurrogták, az már kissé megtépázta nimbuszát mindenki előtt. Egyszer arra ébredünk, hogy a melszi sem kegyence többé a hölgyvilágnak s a férfiak újra keményített ingmellet hordanak a szmokingokhoz, ha ugyan szmokingoknak lehet nevezni azokat a rongyokat, amelyekbe előbb-utóbb mindnyájan belekényyszerülünk. Talán még ő is...

MATA HARI. (Sajtóbemutató a brassói Forum mozgóban.) Ebben a filmben érkezett talán sikereiben gazdag pályájának a csúcspontjára *Greta Garbo*, aki az ösztönös és árnyalataiban is finom művészet széles skálájával egy kigyótestű, lángoló asszonyiságu exotikus táncosnőt személyesít meg. Vadul lobogó démon, amint lenge lepleben, panaszos ütemű, vértőlaláló táncot lejt a sokkaru *Kali* istennő szobra előtt, vakmerő kémmő, aki neveve dobálódzik életével, szerelmes asszony, aki halványan vergődik a szíve és a hivatása között és könnyes, halk mártír, amidőn a dobok monoton pergeése közepette a vesztőhely felé indul... *Mata Hari* minden bizonnyal az a szerep, amit egyenesen *Greta Garbóra* szabtak, a kinek az igazi arcát és sajátos egyéniségét talán még sohasem láthatta a néző olyan közelről, mint ebben a telített atmoszférájú filmalkotásban. Toaletti külön fejezetet érdemelnek. *Ramon Novarro*, a rokonszenvesen férfias *Rosanoff* hadnagy szerepében, a döbbenetes alakítóerejű *Lyonel Barrymore* mint *Subin* ezredes, a halktónusu *Lewis Stone* pedig mint egy párisi mulatóhely tulajdonosa bilincseli le a nézőt, akinek a nagyszabású filmben izgalmas és mély benyomásokat keltő, valóban művészi becsű „*élményben*” van része. A nagyszabású drámát csütörtökön kezd vetíteni a Forum Mozgó.

Sötétben marad a dicsői pénzügyigazgatóság. Dicsőszentmártonból jelentik: *Motas*, a teljhatalmu gázdiktátor levelet írt a dicsőszentmártoni pénzügyigazgatóságnak, amelyben bejelentik, hogy ha november 20-ig két és fél év óta huzódó gáztartozásukat ki nem egyenlítik, úgy beszűnteti a gázszolgáltatást. A pénzügvi vizsgáztató, bár mindent elkövet, hogy a 80 ezer lej hátralékot kifizethesse, nem valószínű, hogy a pénzügyminiszteriumból sürgött kiutalást megkapja. Ezek szerint könnyen valóra válhat az a fenyegetés, hogy nemsokára egyiptomi sötétség borul a pénzügyigazgatóság helyiségeire.

Gyűjtogatás. Csikszeredáról jelentik: *Kovács József* csikkarfalvi gazdálkodó csüre kivulladt s még mielőtt az oltási munkálatokhoz látiak volna, teljesen leégett. A rendőri nyomozás megállapította, hogy gyújtogatásról van szó. A szerencsétlenség annál a körülményről fogva is súlyosabb, mert a gazda téli takarmányát a csürben halmozta fel, a melyet a lángok teljesen megsemmisítettek.

A magyar dalárda próbát tart. A brassói magyar dalárda férfiakara pénteken este nyolc órakor próbát tart, hogy *Grünfeld Vilmos* gávszertartására előkészítse a kórust. A dalárda felkéri te-

hát tagjait, hogy a jelzett időben a katólikus iskola rajztermében pontosan jelenjenek meg.

Felhívás Brassó város lakosságához. A Birol de Populatia (Népesedési hivatal) felhív minden Brassóban tartózkodó egynt, hogy a városi tanács legutóbbi rendelete, valamint a 921 IV. (1) mod. (923) népesedési törvény értelmében feltétlenül jelentkezzen a régi tanácsházban elhelyezett népesedési hivatalnál a személvazonossági igazolványok kiállítására, illetve láttamoztatására céljából. Egyben figyelmeztet mindenkit, hogy fenti törvény 77. cikkével értelmében mindazokat, akik ezt elmulasztják, a törvény 500 lejtől 1000 lejtig terjedő büntetéssel sújtja. Ezen büntetés nem felebbezhető meg és azonnal végrehajtható.

TRINACO
Ez a harisnya, amelyet ma mindenki kér

Alapos, elsőrangú angol cérna minőség. Legdivatosabb színárnyalatok a legújabb Chemnitci színtáblázat szerint. Nagyságos asszony! Ha harisnyát vásárol, kérjen okvetlen csak

TRINACO

Egész biztosan ezen márka mellett fog maradni.

Mélyen megtört szívvel tudatjuk, hogy a leghűségesebb élettárs, a for-
rón szeretett és szerető édesapa, nagypapa, testvér és rokon

GRÜNFELD VILMOS

f. hó 17-én, Budapesten, életének 65-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt.
Vigasztalhatatlan élettársát 37 évi harmonikus, boldog együttélés után hagyta
magára.

Drága, melegszívű embert veszítettünk el benne, aki értünk élt s akiért
éltünk.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Brassó, 1932. november 17.

A gyászoló család.

**A Brassói Lapok szerkesz-
tősége és kiadóhivatala,** mélyen
megrendülve, a legbensőbb fájdalommal je-
lenti, hogy

GRÜNFELD VILMOS

UR,

a Brassói Lapok megalapítója
és kiadótulajdonosa

Budapesten 65 éves korában, meghalt

Szerény kezdetből emelte magasra a Bras-
sói Lapokat. Mint nyomdász és könyvkiadó
is táplálta a magyar kultúrát. Nemes szíve ál-
dozatképpen szolgált munkatársai, tisztviselői,
alkalmazottai és a társadalom javát. A jóem-
ber, a munkás férfit, a hivatásától áthatott
vállalkozó, a tisztakezü és tisztalelkű polgár
nemes harmóniában egyesültek benne.

**Emlékét a Brassói Lapokért és a lap
céljaiért való odaadó munkában
fogjuk megőrizni.**

**A Brassói Lapok nyomda-
vállalatának nyomdai mun-
kássága** mélyen megrendülve tudatja, hogy
nagyrabecsült főnöke

GRÜNFELD VILMOS

UR

folyó hó 17-én váratlanul meghalt.

Az elhunyt egész életében a legnagyobb
megértést tanusította szociális ügyeink iránt, s
elmúlásával pótolhatatlan veszteség ért ben-
nünket.

Brassó, 1932 november 17.

**Nemes, jóságos alakjára
mindig hálás kegyelettel
fogunk emlékezni.**

SPORT

Kitiltották a magyarországi sportolókat Romániából

Vége minden vendégszereplésnek, nem jöhetnek le az ökölvívók, a jég-hokkizók, Pelléék — mert irredenta propagandát üznének itt

Brassó, november 17.

Egészen váratlanul, minden előzmény és ok nélkül kitiltott a magyar-román sportháború, de most már olyan mértékben, melyhez hasonló eddig még nem volt. Most nem arról van szó, hogy nem engedik be a labdarúgókat, vagy a korcsolyázókat, hanem arról, hogy

Románia földjére egyetlen egy magyar sportember sem teheti be többé a lábát.

Általános és minden sportágra kiterjedő háborús állapot köszöntött be, mert a politika belekontárkodott a sportba és itt is igyekszik kipusztítani mindent, ami magyar.

Mi történt?

Lapunkban is több ízben foglalkoztunk azzal, hogy Magyarország és Románia válogatott ökölvívói november 26-án találkoznak, első válogatott mérkőzésen. A román szövetség örvendett a kapcsolat felvételének, minden a legjobb úton haladt, amikor aztán a magyarok a végleges megállapodást nyelbe akarták ütni, a román szövetség „nem”-et mondott és csak a vasutas-válogatottak mérkőzését engedélyezték.

A tárgyalások most már csak erre a mérkőzésre irányultak, amikor váratlanul átirat érkezett a legfelsőbb sportszövetségtől, az UFSR-től az ökölvívószövetség címére. E levélhez mellékelve volt a központi sziguranca-hivatalnak a kolozsvári sziguranca-tól érkezett beszámolója, mely a magyarországi sportolók romániai kapcsolatairól szól.

Lássuk, mit ír a kolozsvári sziguranca?

„Ugyanez történik a mi sportklubjainkkal is, melyek legtöbb esetben budapesti egyesületeket hívnak meg és nagyon ritkán más országbeli, holott ugyanolyan sportnívójú csap-

patok vannak Csehországban, Jugoszláviában, Franciaországban és Ausztriában is.”

„A magyar művészek és sportolók gyakori turnéja hazánkban nem áll a viszonyosság alapján, mert nem tudunk arról, hogy román művészt, vagy román csapatot meghívtak volna szereplésre Magyarországra.”

„Sőt a magyarországi irredentizmus vezetői propagandát csinálnak, hogy megakadályozzanak mindennemű művészi és sportbeli kapcsolatot velünk, ami elvitathatlanul bizonyítható a Pesti Hírlap „Elég volt” című cikkével.”

„A fentiek bizonyítására mellékeljük a kolozsvári rendőrkészlet 1932. július 11-iki jelentésének másolatát, amelyből kitétni, a magyarországi csapatok túlgyakori látogatásainak romboló hatása.”

A sziguranca átiratára mit válaszolhat mást a legfelsőbb romániai sportszövetség, mint azt, hogy megszakít minden kapcsolatot Magyarországgal? És az ökölvívószövetség sem tehet mást, mint hogy félbeszakítja a tárgyalásokat. A jég-hokki idényt sem nyitathatják meg magyar csapattal a Pelle világbajnok sem mutathatja be tudását Erdély közönségének.

A magyar ökölvívók, Énekes világbajnokkal az élén, a magyar jég-hokkizók, Pelle világbajnok semmiesetre sem veszítenek azzal, hogy az európai viszonylatban is gyenge román amatőrökhöz képest, jég-hokkizókkal, tornászokkal nem találkoznak. Énekes, a BBTE és Pelle találnak magukhoz méltóbb ellenfeleket nyugat felé, a magyar sportnak nem életszükséglet a románokkal való kapcsolat, — de mi lesz a román sporttal, ha csak a gyenge ellenfelek barátságát keresi? Fejlődhet-e, ha könnyű ellenfelek legyőzésével

szerez magának kétes értékű hírnevet?

A romániai sport Európában csaknem az utolsó helyen áll. Ezzel az új háborúval pedig azt mutatja, hogy nem is akar elkerülni onnan. Magyarország sportolói pedig ezután a romániai tanítás helyett az időt a további tanulásra és fejlődésre használhatják fel. Erre jó ez a sportháború.

Rövid sporthírek

A Nemzeti Bajnokság anyagilag nem minden egyesületnek kedvezett. A tizenhárom csapat közül az őszi fordulót deficittel végezte a Soimii, a TMTE, a Brasovia és a Ripensia.

A NAC franciaországi turájára magával viszi Albu Glória és Bulzan Crisana játékost és játszani fog Remmer tréner is.

Törökországot kizárták a Balkán Kupa mérkőzésekből, mert nem fogadta el a belgrádi határokat.

Az európai bajnoki sikersenye Innsbruckban lesznek február 6-tól 13-ig.

A középeurópai ökölvívó kupa mérkőzéseiben Románia az idén még nem vehet részt. A jövő évben már valószínűen kibővül a magyar-bajor-osztrák-cseh verseny román, lengyel és olasz résztvevőkkel.

A Magyar Turista Szövetség az egyesületeknek az OTT segítségével ez évben 49.850 pengőt oszt ki, vagyis csaknem másfélmillió lejt. És nálunk?

MEGNYILT!
MEGNYILT!
MEGNYILT!
TRITSCH POLDI
SPORT- ÉS DIVATÁRUHÁZA
Kolostor utca és Weisz Mihály-utca sarok

Hirdetmény.

A brassói aut. orth. izr. hitközség előjáróság, egy második köserhuskiarustási jog bérbeadására pályázatot hirdet. Ajánlatok: f. hó 30-ig a Vár-utca 46 szám alatti hitk. irodába nyújtandók be, ugyanott közelebbi feltételek is megtekinthetők.

Az Előjáróság

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6. vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 150. illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

Jó és olcsó **BOROK**
Külföldi különtéti és más fajborok engross és detail eladása
Brabander & Co. cégnél
Brassó, Hosszu-u. 51. és Vasut-utca 51. szám

Allást nyer

Perfekt román, magyar, németül beszélő büffésleány elárúsonőnek kerestetik. Fizetés meggyezően szerint. Vasuti étterem, Brassó. 19852

Jó favidéken megfűtő tőkével gőzfűrészhöz szakember társat keresek. Ezer gőzfűrészből. Cím 19853. sz. alatt a brassói kiadóban.

December elsejére keresek kis és nagy munkás óras segédet. Fenke, Mercurea-Ciuc.

Allást keres

Egészséges SZOFTATÓSA DAJKA állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 19832

Házasság

53 éves kereskedő, 10.000 lej havi fizetéssel, házasság céljából megismerkedne házias nevelésű, ideális lelkű leánnyal, kinek némi hozománya is van. „Boldogok leszünk” jelgére a brassói kiadóba. 19851

Könyvek

FIA TALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv, stb. Ára színes borítóval 40 lej.

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köté 130 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. 14048

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. Dávid György-féle nagy kézi szótár.

Részenként több mint 24 ezer címszóval tartalmaz. Román-Magyar rész 80.— II. Magyar-Román rész 80.— a két rész együtt köté egész vászon kötésben 180.— lej; diszes félbőrösben 240.— lej. — Kapható minden könyvkereskedésben. — Kladta a

BRASSÓI LAPOK
KÖNYVOSZTÁLYA

Körmendi Ferenc
regénye

A BUDAPESTI KALAND

Londonban kétezer kézirat között első díjat nyert!

550 oldal. **Ára: Lei 177.—**

Kapható a

Brassói Lapok
Könyvosztályában

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Das
Siebenbürgisch-Deutsche
Tageblatt

in Hermannstadt

(Gründungsjahr 1874)

ist die politisch führende

Stimme der deutschen

Völkergemeinschaft in

Rumänien. Das beste

Nachrichtenblatt und

das werbefähigste

Anzeigenorgan

Zuschriften wegen Bezug und Anzeigen-
veröffentlichung sind zu richten an:

Verwaltung

des Siebenbürg.-Deutschen Tageblattes

Hermannstadt-Sibiu (Rumänien)

Königin Mariastraße 25.

Népszinművek
Műkedvelői előadásokra

Abonyi: A betyár kendője
Géczi: Amit az erdő mesél
Géczi: Gyimesi vadlírág
Szigligeti: A cigány
Tóth: A falu rossza
Rátkay: Felhő Klári
Erdélyi: Leánykérők
György: Nótás Kata
Berczik: Parasztkisasszony
Tóth Ede: A tolongó
Almássy: A tót leány
Lukácsy: A vereshajú
A felsoroltakon kívül is igen nagy választék van.

Egy-egy kötet ára 54.— lej

Portó 10 lej. — Az összeg előzetes bektől dése ellenében szállítja a

Brassói Lapok Könyvosztálya

Ártatlan vagyok

REGENY

35

Írta: FARKAS ALADÁR

A vasajtón tényleg kiemelő lyuk volt, az ablakon rács és a priccsen durva szőrtakaró. Ez a cellát már ismertem. Az volt az érzésem, hogy én már hosszú éveken át rokkadtam ebben a cellában. Leültem a priccsre. Szeretettel végigsimogattam a durva szőrtakarót. És nem akartam magamnak bevallani, hogy várak váramit... A kiemelőlyukon keresztül most bizonyára engemet figyel az ő. Két villogó szem leselkedik az ajtó mögött. De hiszen, ha történe valami ebben a cellában, az őt onnan a folyosóról mindent látna...

Egy óra múlva felnyitott az ajtó. Az első ügyész kihallgatás. Nagy csalódás volt számomra az ügyész arca. Az ügyész, aki re én emlékeztem, sokkal szigorúbb arcú ember volt. Ez, akihez kihallgatásra vittek, egy százaz öreg ur volt, akinek az arcára volt írva, hogy nagy családokat kell eltartania és alig jön ki a fizetéséből. Ez az ember képtelen lenne olyan vádbeszédet tartani, amely úgy kopogjon az emléri koponyáján, mint a jégeső az ablaküvegen.

— Hol született?

— Bremeában.

Rámnézett, sokáig keresgélte az iratjai között.

— Itt az áll, hogy ön Berlinben született, miért nem mond igazat. Így kezdte a vallomását? Már az első kérdésre hazudik.

— Igaza van. Berlinben születtem.

— Akkor miért hazudott?

— Azt, hogy ezzel rámutassak önnek arra, hogy felesleges kérdésekkel kár fárastania magát. Látnom ott vannak az asztalon az összes okmányaim, az első elemista bizonyítványomtól kezdve a közreszkedelmi iskolai diplomáig. Most talán sorra akarja kérdezni tőlem az adataimat?

Csodálkozva nézett rám és minden további megjegyzés nélkül feltette a következő kérdést:

— Hány éves?

A cellára gondoltam, amely már olyan ismerősnek tűnt fel előttem. Hisz én már voltam ilyen helyzetben, akkor is egy szigorú arcú urral álltam szemben és akkor eljött hozzám az a szerencsétlen lány. Mi volna, ha megint eljönne? Ha ki nyílna a szoba ajtaja és bejönne. Gyors és elasztikus a járása. Megállna itt az asztal mellett. Azzal a határozott mozdulattal és azzal a fölényvel, amely annyira jellemezte őt, kikapná ezt a papírlapocskot az embernek a kezéből...

— Miért nem felel a kérdéseimre? Megsüketült?

Az ügyész verte az asztalt és olyan erős lett az arca, hogy komolyan aggódtam az egészségéért.

— Azt hiszem, hogy hiába fárastja magát. Nekem nincs semmi mondanivalóm. Az én egész vallomásom két szóból áll: ártatlan vagyok...

— Ártatlan? Meg fogom vizsgálni a lelmeállapotát. Hogyan meri ön ártatlannak vallani magát, amikor annyi bizonyíték van ön ellen? És rácsapott a kezével egy vastag aktacsomagra... az mondja, hogy ártatlan, akkor miért akarta három lövéssel megölni Petics fődetektívét, akivel együtt elindultak, hogy Wannsee melletti hegyekben felkeressék hullát. Ha ártatlan, miért akart hamis alibi-bizonyítékokat szerezni a Hesse kávéházban? Itt van, tessék Würtemberg hordár vallomása, aki látta a Kroner Elzával július huszonegyedikén délután felöt órakor. Itt van Gerhart doktor vallomása, aki tíz perccel később látta magukat a Potsdamer téren. Itt van Werstein céggyevő vallomása, aki egy autóból látta magukat a Grünewald felé vezető úton. Gyalog mentek és annyira el voltak merüve a beszélgetésben, nem is vették észre, hogy zuhog az eső. És itt van a koronatanu vallomása. Ne Bergsteiger Félix, foglalkozása bérkocsis. Önök ezt a konfliktusait menőkben Stegnitz felé találták, mikor Berlin felé baktattak. Külön husz márká jutalmat ígért neki, ha megfordul és elviszi önöket Grünewaldig. Ugy kérem, rendőrség állandóan autótaxi és magukat után nyomozott, senki sem gondolta arra, hogy ön, az autószakember bérkocsin fogja vinni áldozatát. És manjutt tovább kérem... itt van az erdőőr vallomása, aki egy félórával később látta magukat bemenni az erdőbe. És itt van ma veszett Kroner Elzával. Onnel látta utoljára és ön csak másnap reggel érkezett meg lakására. Ezt már a házmező vallotta, aki látta magát hétfőn hajnalban öt órakor felsurranni a lépcsőkön. Nos? Mi a válasza mindezekre?

Kiadó, laptulajdonos, és nyomda: Grünfeld Vilmos és Tsai közkereseti társaság